

6.¹⁹⁸⁷ 99.^{ÅRG.}

Løssalg kr. 15

OLAV

Gunnel Vallquist, s. 2

Dominikus' budskap

Arne Fjeld, s. 4

Dominikanerordenen

Gledelig økumeniske oppdagelse, s. 8

Nærmere enn vi trodde

Per Bjørn Halvorsen, s. 11

Enhet forut?

Erik Gunnes, s. 14

Veien til Jerusalem

Ny pavelig encyklika, s. 18

Med Maria mot år 2000

ST. OLAV

Bøker og andre nødvendighetsartikler

En bok er som en hage man kan bære med i lommen, sier et afrikansk ordsprog som smaker både av savanne og regnskog, mødige jordbruksrygger og lykkelig folkeopplysning. Om det stammer fra før eller etter pocketbokens inntog i åndsliv og dagligvarehandel, har vi ikke kunnet finne ut av – heller ikke om afrikanske lommer er større enn våre hjemlige slik at også gamle Gutenbergs Bibel ville fått plass dersom . . .

Men han – eller var det hun? – som teljet til formuleringen, har sett det vesentlige: Det er behagelig enkelt å forsyne seg av

diktningens blomster og nyttepoesiens frukter, forutsatt selvsagt at boken ligger i lommen eller står i bokhyllen. At det er langt fra selvsagt at alle har en bok på hyllen eller i lommen, er en helt annen sak. Og at det blant bokhagens blomster og frukter også finnes både uspiselige og illeluktende saker – som det i enhver hage finnes både ugress og snyltere – se, det er en tredje sak. Og her nærmer vi oss poenget. Nei, ikke smusset, men kritikerne: De ihuga lesehester som, av profesjon eller Liebhaberei, ikke bare liker å sortere vekstene i bokhagen sånn til eget bruk, men også drister seg til å stå frem offentlig både med kvalitetsstempling av produktene og antydning om holdbarheten: «Er neppe liv laga etter julerushet!»

Med jevne – skjønt i den senere tid kanskje heller ujevne – mellomrom bringer St. Olav bokanmeldelser, slik det sommer seg for et tidsskrift for religion og kultur. Når det gjelder bøker, holder vi oss av gode grunner, for ikke å si de beste, til den hellige Dominikus og hans regel som siteres annet steds i bladet: Der nevnes bøkene i samme åndedrett som «mat, klær og andre nødvendighetsartikler». . .

Vårt utvalg av anmeldte bøker kan selvsagt diskuteres. Mangt

som hadde fortjent omtale – eller påtale! – fra vår side, blir liggende upåaktet av mangel på spalteplass eller kapasitet på annet hold. St. Olav er så absolutt et «non profit» foretagende hvor størsteparten av innholdet er resultat av det hviteste av hvitt arbeid: ubetalt overtidsarbeid utført for den gode saks eller den hellige vredes skyld.

St. Olav legger ikke opp til å være av den sorten publikasjoner som utelukkende har nærings- eller irritasjonsverdi når de er rykende ferske, selv om vi ikke har noe imot å nære og – når det kreves – irritere. Men som tidsskrift, til og med katolsk sådant, interesserer vi oss for mer enn tidens dagsform og åndslivets maksimumstemperatur. Så også når det gjelder bokanmeldelser. Det kan nok synes som om vi på dette punkt oftest er sorgelig på etterskudd, men her er både nødvendighet og metode med i spillet.

Kanskje er det ikke så dumt at noen minner om at dette eller hint produkt fra bokhøsten har tålt lagring både gjennom vinter og vår, ja, sommer med, og at datostemplingen ikke vil gå ut på lenge ennå? Om i det hele tatt! Eller blåser litt støv av bøker som det ikke er så lett å finne frem til på egenhånd?



Sekvens til kvitsunn-messa

*Heilag Ande, ljøsens tolk,
send frå himlèn til ditt folk
strålar av din kjærleiks eld!*

*Til oss ringe kom, vår Far,
fyll med vin dei tome kar,
kom til kvar ei hungrig sjel!*

*Du er Trøystar aller best,
milde, reine sjelegjest,
du er sælast kvilestad.*

*Ro hjå deg den trøytt finn,
tårer turkar du på kinn,
du gjer den som syrgjer glad.*

*Sæle ljøs, lat eld og glod
strøyma frå di stråleflod
djupast ned i hjartekrå.*

*Utan deg er allting tomt,
livet fatigsleg og skumt,
inkje reint her er å sjå.*

*Reis den brotne grein med kraft,
fyll med ljuvleg himmelsaft
folna lauv på treet ditt!*

*Tak dei særde upp til deg,
deim som ligg ved ålmann - veg
og i liding snåva tidt.*

*Deim som trur, gjev større tru!
Send deim dine gåvor sju,
at som sol dei skina kann!*

*Hjelp at alle, alle må
fagre fram for Herren gå,
lova Gud i livsens land!*

*Pinsekvensen «Veni
sancte Spiritus», gjendiktet av
Ragnhild Foss. («Latinske
hymnor og sekvensar».
Det Norske Samlaget, Oslo 1938)*

Ingen sanksjoner

Om katolske sykehus og forskningsinstitutter erklærer seg uenige i det nye dokument om bio-etikk, har Roma ingen planer om å «skride inn» overfor de ansvarlige.

Kirken har villet fremsette «en moralsk bedømmelse», og man må vente og se

«hvilke egnede juridiske forholdsregler som kan treffes», sier Joseph Ratzinger, troselærekongregasjonens prefekt.

Lovene for sykehusvesenet varierer fra land til land, derfor kan man ikke lage allmenngyldige regler, men «sporsmålet må ytterligere overveies», sier kardinal Ratzinger. KATOLSK ORIENTERING

Kardinal Kim advarer

Det katolske overhodet i Sør-Korea, kardinal Kim Soo Hvan, kom i en tale nylig med en sterk advarsel til Chun-regjeringen i landet. I talen sa kardinalen blant annet at den nåværende regjeringen ikke tar hensyn til folket, og at en demokratisering

«Brødre, det er ikke slik man bør gå frem. Det forekommer meg umulig bare med ord å overbevise mennesker som fremfor alt legger merke til eksempler.»

(Diego, biskop av Osma og Dominikus' åndelige far, til de pavelige legater 1206).

Det er klart at kirkens oppgave, å vitne om Gud, er blitt vanskeliggjort gjennom de synder og feilgrep som tynger kirken.

Likevel er *grunnretningen* bevart, dvs. den linjen blir synlig ved de helliges vei og deres visjon av Kristi sannhet. Midt i den labyrint av menneskelig ufullkommenhet som kirkens historie kan sammenlignes med, trer den *oppstakede* veien frem. Noen ganger igjengrodd, tilsynelatende forsvunnet, men så på ny tydelig og klar, — den vei som helgenen staket opp, eller rettere: den Gud staket opp *gjennom* helgenen, fordi det var helgenen som lyttet, lot Gud tale; som ikke hadde noen annen vilje enn Hans.

Ved årsskiftet 1217 stadfestet pave Honorius III prekebrødrenes orden.

Det var noe radikalt nytt som her skjedde, *hvor* radikalt har vi kanskje vanskelig for å forestille oss, vant som vi er med å betrakte tiggerordener som klassiske foretagender. Men tanken

på en presteorden med oppgave å utlegge kirkens lære var ganske revolusjonær. Den undervisende rolle hadde vært biskopens allerede fra kristenhetens første århundrer, og det tilfalt ham å betro egnede prester denne oppgaven. At et ordenssamfunn skulle kunne fungere mer eller mindre uavhengig av den lokale biskop, direkte i ordets tjeneste og med paven som direkte overhode, det var nytt og ukjent. Men Dominikus var sikker i sin sak, og hans og Diegos intuisjon var blitt bekreftet gjennom mange års forkynnervirksomhet. Han var videre sikker på en annen ting: at prekebrødrene, for å være hva de burde, måtte leve i radikal evangelisk fattigdom. Konstitusjonene befaler dette: «De skal gå ut i verden og overalt leve som menn som strever etter sin egen og sin nestes frelse, i stor fullkommenhet, i evangeliets ånd, i sin Frelsers fotspor... Verken gull, sølv, penger eller gaver får de ta imot eller bære med seg, utelukkende mat,

klær og nødvendighetsartikler som bøker.» De skal tigge seg frem, og konventene får verken ha inntekter eller eiendom utenom selve konventets bygnings- og eventuelt en hage omkring.

Fattigdommens idé lå i tiden, som et behov, et krav og en bebreidelse mot en kirke som hadde hatt altfor lett for å glemme sin Mesters livsstil. Dominikus var altså en av mange som innså at en kirkereform måtte stå i fattigdommens tegn; samtidig med ham gjorde Fransiskus i Italia samme oppdagelse, og deres ordener skulle komme til å utvikle seg parallellt, selv om det ikke fantes noen direkte berøring dem imellom i utgangspunktet.

For kirken gjaldt det å redde evangeliets fattigdomsideal, et ideal som syntes å være blitt heretikernes privilegium. Det gjaldt fremfor alt å være tro mot Kristus. Men dette forutsatte også evnen, ydmykheten og motet til å

av samfunnet er den sikreste måten å beskytte Sør-Korea mot kommunismen. Årsaken til det økende antall venstre-radikale studenter er å finne i den undertrykkende politikken og den ukontrollerte maktbruken fra myndighetenes side, mente kardinal Kim. NØP

Politisk «katekisme» for prester

I en slags «katekisme» for sine prester skriver kardinal Sin, erkebiskop på Filip-pinene, at prester i sitt politiske engasjement aldri må gi inntrykk av at ett bestemt parti eller én bestemt kandidat er «det eneste valg» som er i samsvar med det evangeliske budskap.

Kardinal Sin sier forøvrig at hans egen innsats for valget av president Corazon Aquino i 1986 og hans støtte til opproret mot daværende president Marcos oppfylte disse betingelsene.

Også ved valget i mai i år støttet kardinalen president Aquino. NØP

BUDSKAP

3

innse og erkjenne at heretikerne hadde rett i en del av sin forkyn-nelse.

Det finnes en både klok og ærlig måte å møte en heresi på, eller en hvilken som helst opposisjon, det er å erkjenne og ta opp det positive og rettferdige i den. Den ukloke og uhederlige måte er ikke å ville se det positive, men gripe fatt i motstanderens nega-sjoner og stå på det motsatte; dvs. rendyrke sin egen ensidighet. Tolvhundretallets kirke synes tross alt å ha hatt større evne til å bekrefte opposisjonens positive idealer og gi dem en plass i kir-ken enn hva femtenhundretallets viste seg å ha.

Samtidig som tiggerordnene reddet kirkens fattigdomsideal, hadde de et uvanlig balansert syn på eiendom og eiendomsløshet. Selv valgte de fattigdommen for bedre å kunne forkynne evange-liet, men de ville ikke frata andre retten til eiendom. Sekteristen vil alltid fordømme den som ikke lever som ham og gir derfor opp-hav til splittelse.

I den katolske askese ligger det at man frivillig velger å avstå fra ting som man, på den annen side, er beredt til å kjempe for andre menneskers rett til. Man kan preke avholdenhetens salighet, men man kan ikke i Kristi navn pålegge folk å avstå fra noe de har rett til.

Dominikus er mindre kjent enn sin broder Fransiskus, delvis pga. dårligere kildemateriale. Hans skikkelse er mindre poe-tisk, han er mer tilbakeholden. Man kan si at som han i sin samtid sto i skyggen av sin ånde-lige far, Diego, så har han i etter-tid stått i skyggen av sine sønner, dominikanerordenen. Han er den type personlighet som skjuler seg bak sitt verk, lar det tale for seg til den som vet å lytte.

Alle helgener har et felles bud-skap om tro, tillit og kjærlighet, om utholdenhet og ydmykhet i kallet. Men hver helgen har også sitt eget budskap, og dets storhet viser seg i dets gyldighet og slagkraft under vekslende for-hold. Dominikus' særlige bud-skap kan tolkes som åpenhet. Han ville lære oss å innta en positiv holdning til virkeligheten, befri oss fra mistro og negati-visme. Og denne åpenhet er sær-lig viktig – og vanskelig – når man står overfor det man betrak-ter som villfarelser. Normalt rea-gerer man med å innta motsatt standpunkt.

Dominikus' ånd er beredvillig-het til å lære selv av dem man mener tar feil, i visshet om at feil som regel er overdrivelser, og at andres overdrivelser ofte skyldes vår egen unnfalighet

Det skal både en klar forstand og et ydmykt hjerte til for å innse

at man – i dette tilfelle samfun-net, kirken – har skyld i de feilendes – her: heretikernes – feilsteg, og at man skylder sann-heten og dem å rette sine egne feil før man preker «bot og be-dring» for dem. Til det trengs det fremfor alt mot. Vår negativisme bunner som regel i vår redsel.

Denne åpenhet er universal-nøkkelen til alt fruktbart re-formarbeide. Kristenheten ville se annerledes ut om den innstillin-gen ble preket og etterlevet mer allment i de ulike samfunn. Men det gjelder også alle menneskelige relasjoner, politiske, familiære og intellektuelle. Dominikus' bud-skap er like aktuelt nå som for 750 år siden for den som vil lytte til det.

Fra «Helgonens svar». Oversatt av sr. Anne Bente Hadland, O.P.



Fordømmer Levfëbvre

I kraftige ordelag har kardinal Albert Decourtray i Lyon fordømt den «tradisjonalistiske» bevegelsen i landet, ledet av erkebiskop Marcel Levfëbvre.

Kardinalen kom med sitt angrep etter at tilhengere av Levfëbvre – imbefattet medlemmer av Den franske nasjonale

front – med rambukker hadde skaffet seg tilgang til St. Louis kirke ved å slå inn en dor. Kirken ligger ca. 20 km. fra Paris og har i den siste tiden vært et sentrum for «tradisjonalistene». De holder Tridentinermesse på latin og blir regnet som ytterliggående konservative både kirkelig og politisk. CATHOLIC HERALD

Mer medbestemmelse

«Gammelbiskopen» i Graz i Østerrike, Josef Schoiwohl, foreslår større medbestemmelsesrett for geistlige og legfolk ved bispeutnevnelser. Hans «modell» går ut på at et bispedommeråd på 30-40 (halvparten geistlige, halvparten legfolk) skal utarbeide lister med forslag til bispekandidater. Roma skal fremdeles kunne foreta sine egne vurderinger, men bør i større grad enn tilfellet er i dag, lytte til lokalkirkenes anbefalinger. Ifølge et intervju med

4

DOMINIKANERORDENEN

Dominikanerordenen ble stiftet for å dekke et bestemt behov: «Dominikanerne, eller prekebrødrene, ble til for å svare på behovet for en tro som var evangelisk og sannferdig, i en tid hvor uvitenheten også blant prestene var stor, og hvor kristenfolket ofte ble ført vill,» skrev Else-Britt Nilsen i artikkelen som innledet vår serie om «Klosterlivet – en måte å være kristen på». Deres innsats rettet seg i utgangspunktet mot katarerne, en retning som stod for en ytterliggående «åndelig» – og derfor heretisk – fortolkning av kristendommen: Materien er ond og må overvinnnes ved ekstrem askese inntil det livsfornektende.

I dag har dominikanerne andre «arbeidsoppgaver», og St. Olav har bedt prior Arne Fjeld om å gjøre nærmere rede for ordenens liv og virke ikke minst her hos oss: De første dominikanere kom jo hit til landet for over 700 år siden!



«Det var først i begynnelsen av 20-årene at den franske provins av dominikanerordenen igjen kunne sende brødre til Norge. De slo seg ned i en trevilla i Neberggaten, den gang nær hygrensen».

Livet i ordenens hus skal ligne det klassiske munkeliv, med vekt på stillhet og meditasjon. Brødrene synger korbønnen og bærer hvit ulldrakt, likesom cistercienserne. Den sorte kappen har på folkemunne gitt dem navnet «svartebrødre». Det kjente «Blackfriars-distriktet» i London fikk dette navnet fordi det var her dominikanerne hadde sitt konvent.

Dominikanernes hus skal ikke ligge isolert på landet, men i byene, nær folk. De har ikke jordeiendommer, men lever av gaver og – i våre dager – av det de selv kan tjene. Brødrene lever etter de klassiske løfter om fattigdom, kyskhets og lydighet, Augu-

østerriksk presse har biskop Schoiwohl sendt sitt forslag til Vatikanet som i sitt svar viser til at man også der grunner på disse sakene, men at tiden ikke er inne for reformer av det slag biskopen foreslår. Hensikten med biskopens forslag er – ifølge ham selv – å unngå tilfeldige kandidaturer bygget på enkeltmenneskers påtrykk overfor den pavelige nuntius – slik tilfellet har vært ved de siste bispeutnevnelser i Østerrike.

HERDER KORRESPONDENZ

stins regel og ordenens egne lover. På språk som er rikere enn vårt kalles brødrenes hus ikke «kloster», men konvent (fransk «couvent», engelsk «priory», og brødrene kalles «ordensbrødre», ikke «munke»).

I tillegg til klosterlivet har brødrene en utadrettet virksomhet: forkynnelse i vid betydning. Den retter seg først og fremst til dem som er langt borte fra troen. Blandingen av klosterliv og utadvendt arbeid, – som bl.a. medfører en del reisevirksomhet, det såkalte «vita mixta» – kan være spenningsfylt, og her må enhver finne sin balanse.

Dominikanernes motto er «Veritas» – sannhet; deres program er uttrykt i «Contemplata aliis tradere»: Gjenstanden for kontemplasjon – Gud – skal bringes til andre.

Litt historikk – i alminnelighet, norske forhold i særdeleshet

I samtalene med katarer fikk dominikanerne god bruk for sin lærdom og sitt intellekt. Allerede på 1200-tallet fikk ordenen betydelige teologer: Albert den store og Thomas Aquinas. Thomas laget en syntese av sin tids teologi og den nedarvede verdensoppfatning fra Aristoteles, som nylig var blitt gjenoppdaget. Miskjent i sin samtid, ble Thomas siden en toneangivende teolog. Fyrstene

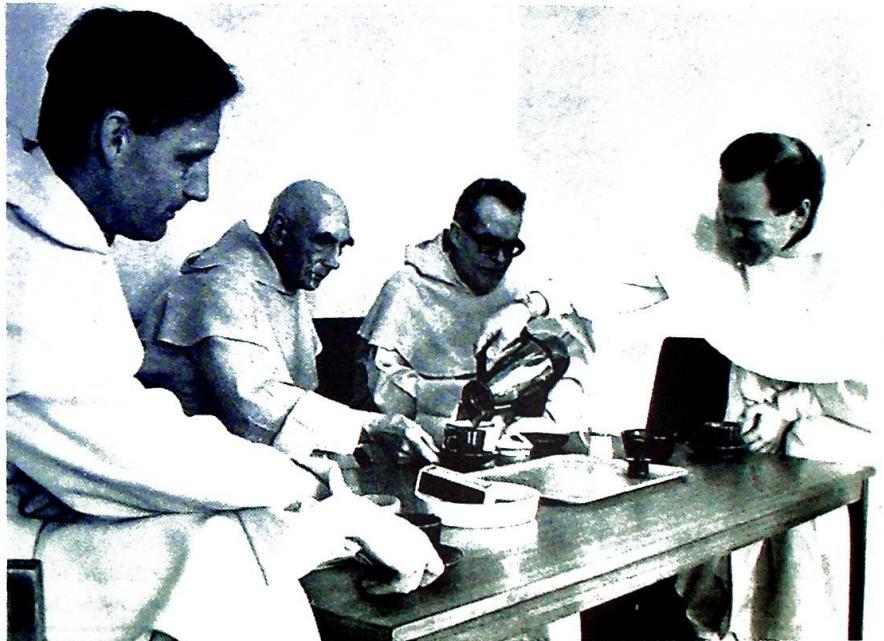
Ny økumenisk organisasjon i England?

Omlag 400 mennesker som representerte et bredt spekter av den engelske kristenhet, har på et møte i Nottingham kommet med krav om at det etableres en arvtager for Det britiske kirkerådet (BCC). Arvtageren bør ha både fullmakter til og være et nyttig redskap for å fremme misjonen og det kristne vitnesbyrd på De britiske

oyer. Det ble også krevet videre arbeid med å finne frem til en løsning på de teologiske barrierene for et fullstendig nattverdfelleskap.

Det har vært holdt lignende konferanser i Scotland og Wales, og et fellesmøte for hele Storbritannia er planlagt i september som en foreløpig siste etappe på en mangeårig økumenisk prosess. NØP

5



«Klosterkaffe» i Neuberggaten: fra venstre pater Ellert Dahl, pater Marie-Gabriel Vanneufville, pater Hallvard Rieber-Mohn og frater Per Klingberg.

brukte dominikanerne som teologiske eksperter ved inkvisisjonen.

Allerede i middelalderen sluttet legfolk seg til ordenen: i fellesskap preget av fromhet og velgjørenhet. De beholdt sitt arbeid, sin eventuelle ektefelle og sitt hjem, men kunne bære en ordensdrakt. Den hellige Katarina av Siena tilhørte et slikt fellesskap, den såkalte «tredje orden». Den omfatter i dag søstre som lever klosterliv og avlegger de klassiske ordensløfter, mens de har en utadrettet gjerning. Betegnelsen «Tredje orden» kan også brukes om «legdominikanerne», som lever etter en regel tilpasset leg-

folks liv. Legmannsgrenens medlemmer søker, gjennom sine liv og sitt virke, å synliggjøre for verden innholdet av brødrenes forkynnelse og søstrenes bønn. Tilsammen utgjør alle disse grenene av ordenen, de komtemplative klostre medregnet, «den dominikanske familie.»

Til Nidaros kom brødrene allerede i 1234, til Oslo fem år senere. I Gamlebyen finnes ruiner av Oslos «Olavskloster». Den lutherske biskops embetsbolig er bygget over klostrets refektorium (spisesal). Brødrene arbeidet også i andre byer.

Etter reformasjonen hadde

Gjesteprofessorat for Curran

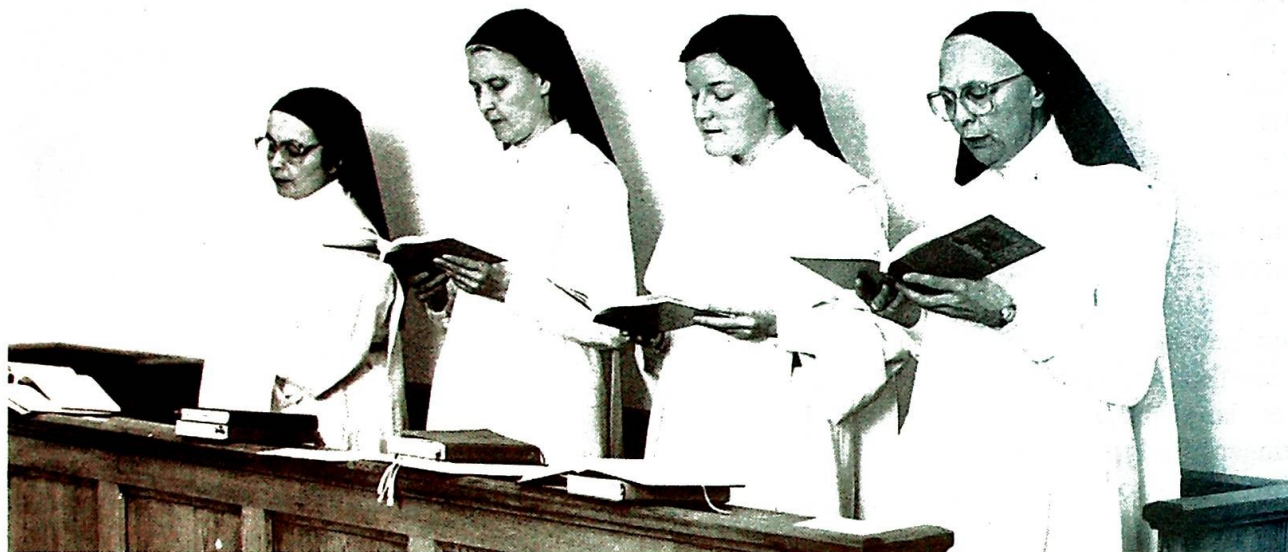
Pater Charles Curran, som i fjor ble suspendert fra sin kirkelige undervisningsstilling ved Catholic University of America p.g.a. læremessige uoverensstemmelser mellom ham og Kirkens læreembede, har takket ja til å være gjesteprofessor ved Cornell University for skoleåret 1987–88. Det er første gang dette univer-

sitetet har en gjesteprofessor i «Catholic studies». Noen endelig avgjørelse om pater Currans stilling som kirkelig lærer ved Catholic University er ennå ikke tatt, og frem til dom er falt, har Curran lovet ikke å presse på i den sak han har anlagt mot universitetsledelsen fordi den har suspendert ham også fra den ikke-kirkelige del av hans læring. ORIGINS

Støtte til Curran

Det irske katolske teologiske forbund har i en resolusjon støttet pater Charles Curran, professor ved det katolske universitet i Washington. I resolusjonen heter det at forbundet motsetter seg den behandling som Curran har fått. Forbundet mener at de tiltak som Vatikanet har iverksatt, er

6



I kapellet på Katarinahjemmet: Fra venstre søster Anne Krohn, søster Marie Benedicte Kvalheim, søster Anne Bente Hadland og søster Liv Due Robak.

munkeordener som kjent ingen adgang til riket. Det var først i begynnelsen av 1920-årene at den franske provins av dominikanerordenen igjen kunne sende brødre til Norge. De slo seg ned i en trevilla i Neberggaten, den gang nær bygrensen. Sankt Dominikus kirke ble bygget i 1927. Franske søstre grunnla Sankta Katarinahjemmet i Oslo i 1928, mens engelske dominikanerinner kom til Bodø i begynnelsen av femti-årene. Kontemplative søstre fra Lourdes grunnla Lunden kloster i 1951.

Hva driver de på med — hele dagen?

Vi har nå to franskfødte dominikanere i Norge, hvorav en leg-

bror. Av seks norskfødte bor fire i Neberggaten, en hos St. Joseph-søstrene på Montebello og en på Lunden. En norsk legbror arbeider i Paris, mens to norske studenter i Frankrike ennå ikke har avlagt sine endelige løfter.

Siden dominikanernes spesielle oppgave er å henvende seg til dem som står troen fjernt, har de vanligvis ikke noe sogn, men hjelper til i et knipetak: I 1980-årene har det skjedd i Drammen, i St. Olav domkirke, på Hamar og Lillehammer. Forkynnelse i form av voksenundervisning svarer så avgjort til deres kall, og hver vinter gjennomføres en foredragsserie: «Katolsk orientering.»

Dominikanere underviser ved

Universitetet i Oslo og ved sitt eget universitet i Roma. I tillegg til bøker og artikler rettet til et norsk publikum har pater Albert Raulin nylig fullført utgivelsen av en ny fransk Thomas-utgave med kommentarer. Pater Per Bjørn Halvorsen fungerer både som formann for Oslo Katolske Bispedømmes (O.K.B) økumeniske kommisjon, og som konsulent for det romerske sekretariat for ikke-troende. Pater Pollestad er informasjonssekretær for de norske katolske bispedømmer.

Både søstrene og brødrene er med i atskillige råd og kommisjoner innen O.K.B. Ikke minst er et stort arbeid nedlagt i forbindelse med liturgien i norsk språkdrakt. Korbønnen synges nå til norske

til hinder for katolsk teologisk utdannelse og forskning.

Som kjent er professor Curran av Vatikanet blitt nektet å undervise på grunn av sin holdning mot kirkens lære, bl.a. i spørsmål om abort, prevensjon, før-ekteskapelige forbindelser og ekteskapets uoppløselighet. CATHOLIC HERALD

«Hospital-økumenikk» i USA

To sykehus i Minneapolis som ligger nokså nær hverandre, et katolsk og et luthersk, er blitt enige om å slå sammen utstyr og arbeide sammen for å utnytte ressursene bedre. Den største vansken som måtte overvinnes, var ulike syn på biologiske/etiske spørsmål.

Overenskomsten mellom sykehusene innebærer blant annet at det tidligere katolske sykehuset ikke vil foreta noen abort-inngrep, mens det tidligere lutherske sykehuset ikke vil utføre selvbestemte aborter.

NØP

7

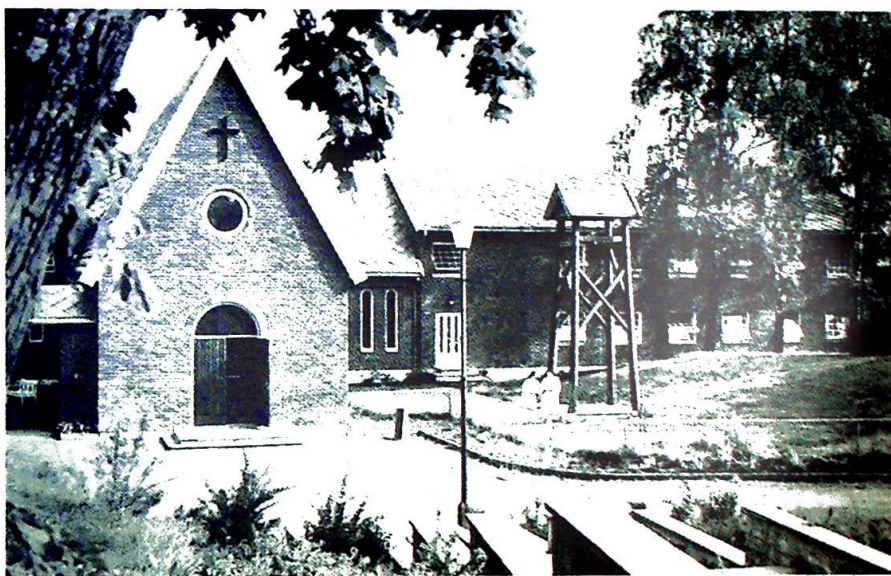
tekster – og til melodier av dominikaneren Thoralf Norheim. Dominikanernes bibliotek kjøper inn filosofisk og teologisk litteratur fra Frankrike, – katalogkortene går til Norsk Samkatalog, og bøkene kan lånes gjennom offentlige biblioteker. I ledige stunder steller dominikanerne hus og have. Legfolk trår til og hjelper med søndagsliturgien, korsang, kirkekaffe og telefonvakt.

Et liv i fellesskap

Selv om forkynnelse, sjesorg og forfattervirksomhet er individuelle aktiviteter, er likevel kommunittetslivet, «vita communis», et vesentlig trekk ved ordenslivet. Skal dominikanerne unngå at deres hus blir lik et hybelbygg for lærere, må de være villige til å bruke tid og oppmerksomhet på å holde fellesskapet levende. På samme vis som vennskap, kan kommunittetsliv dø av mangel på pleie. Felles måltider og felles bønn, felles økonomi og demokratiske beslutningsprosesser bidrar til å styrke kommunitteten. Hvis et dominikansk hus virkelig er et vitnesbyrd om Kristi kjærlighet, taler livet i fellesskap sterkere enn ordene.

Mer enn Nebergsgaten . . .

Sankta Katarinahjemmet i Oslo «huser» ikke bare kloster – med



Lunden kloster – stille sted for bønn og ettertanke midt i travleste forstads-Oslo.

for tiden 15 søstre – og pensjonat. Studieringer, grupper og kommisjoner har der sitt møte-sted. Fransk kulturformidling har i en årrekke vært en viktig oppgave for søstrene. I dag er katekese, sosialarbeid og forskning blitt naturlige virkefelt. Boken «Norske Tidebønner» er et resultat av søstrenes arbeid.

Lunden kloster ved Oslo har ikke noe organisert, utadrettet apostolat, dets fremste oppgave er lovprisning og forbønn for alle mennesker. Liturgien inntar stor plass, og søstrene – for tiden 13 – går inn for å holde den gregorianske sangen levende. Klosteret har en gjesteavdeling og er av og til samlingssted for seminarer av forskjellig art. En mengde av

O.K.B's trykksaker kommer fra klosterets offset-presse. Som landets eneste «klassiske» kloster har søstrene ofte måttet stille opp når «media» vil meddele noe om klosterfolks litt uvanlige måte å leve sitt kristenliv på.

Mariaklosteret i Bodø har fem søstre engasjert i kateketisk og annet pastoralt arbeid i et sogn som strekker seg fra Brønnøysund til Lofoten, d.v.s. den største delen av Nordland. To søstre har offentlige stillinger: som sykepleier og logoped. Klosteret har også sitt «Ansgar-verksted», der sr. Ansgar utøver sin billedkunst. Dominikanerinnene i Bodø har utstrakte kontakter med ikke-katolikker og kan melde om et godt økumenisk samarbeid. ●

Tilnærming til frikirken

De tretten biskopene i Svenska Kyrkan har i brev form spurt samtlige frikirker i Sverige om deres interesse for økumenisk arbeid.

I brevet klargjør biskopene sin egen stilling til spørsmålet. — Vi føler at vi nå er kommet så langt mot en forståelse av den kristne enhets natur at vi er forberedt på å gå et steg videre for et kristent fellesskap. Som biskoper i Den svenske

kirke spør vi om deres interesse og muligheter først og fremst for å delta i økumeniske diskusjoner med det for øyet å øke forståelsen og kjennskapet mellom kirkene, og i neste omgang ta sikte på gjensidig godkjenning av hverandres kirkefellesskap.

Biskopene sier også at den økumeniske bevegelse i Sverige vil kreve teologiske drøftinger. Den økumeniske utviklingen

har vært meget positiv i Sverige, og dette må utvikles videre, mener biskopen. Et av de spørsmålene som trenger avklaring, er hva de forskjellige kirkene anser som viktig for å få i stand en gjenforening. Biskopene spør om hva som må til for å nå full enhet mellom kirkene. Redaktøren i *Veckoposten*, baptistenes ukeavis, er kommet med positive kommentarer til de svenske biskopenes utspill. NØP

Stedet for oppdagelsen var Granvollen Gjestgiveri på Hadeland, tidpunktet annen helg i mai i år. Hvem oppdagerne var? 25 fremtredende representanter for syv forskjellige kirkesamfunn som — etter invitasjon fra Norsk Teologisk Samtaleforum — var kommet sammen for å diskutere deler av det såkalte Lima-dokumentet om «Dåp, nattverd og embede» utarbeidet av Kirkenes Verdensråds kommisjon for tro og ordningsspørsmål. (Dokumentet ble omtalt i St. Olav nr. 2-1984.)

«Det er en begivenhet her i landet at en så bredt sammensatt kirkelig forsamling har vært samlet til felles samtaler om grunnleggende kristne trosspørsmål,» heter det i pressemeldingen fra seminaret. Og ved pressekonferansen «dagen derpå» i regi av Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke, ble det fra alle hold understreket at det var en begivenhet, vel verdt å understreke og «glede seg over,» som Peder Eidberg, rektor ved baptistenes teologiske seminar, sa. «Og det er ikke selvskryt når vi seminardelegerer kaller det en begivenhet,» sekunderte pater Per Bjørn Halvorsen som representerte den katolske kirke ved seminaret. «Og det er så absolutt ingen tom

floskel når det til slutt i pressemeldingen heter at møtet åpner perspektivet for lignende samtaler og for videre økumenisk arbeid her i landet.»

Spekteret av samtalepartnere dekket det meste av norsk kristenliv: Den norske kirke, Baptistkirken, Metodistkirken, Det norske misjonsforbund, Den Evangelisk Lutherske Frikirke, Frelsesarméen og den katolske kirke. Og samtalerne var ifølge deltagerne preget av en åpenhet og tillit som nærmest overgikk det de selv hadde ventet seg. Det betyr ikke at alle er enige om teologi og praksis i forbindelse med så sentrale kristne emner som dåp, nattverd og embede. Det finnes til dels store ulikheter,

men som Peder Eidberg sa: «Til tross for disse ulikhetene viste det seg at det felles kristne grunnlag gjorde samtalerne meningsfulle og åpne for de ulike kirker og samfunns sentrale anliggender.»

Eidberg medga villig at akkurat når det gjelder dåpen, det sentrale samtaleemne på Granvollen, kan baptistene synes som en slags «økumenikkens problembar» fordi de ikke praktiserer barnedåp, som de fleste andre kristne samfunn, men «troendes dåp» som krever kunnskap og personlig tilslutning fra den som blir døpt. Men han påpekte også at baptistenes dåpspraksis innebærer — indirekte — et spørsmål til de andres praksis: Hvordan følger man opp dåpsbarnet så det kan få kunnskap og levende tro på den Gud som all dåp leder hen til? Hvordan skaper man et «troens rom» som Misjonsforbundets mann, forstander Bjørn Øyvind Fjeld, uttrykte det? «Vi har hatt hele denne problematikken nær inn på livet i Misjonsforbundet fordi vi har erfaring med begge dåpsformer, kanskje har vi derfor også noe nyttig å bidra med?» Professor Ivar Asheim samlet noen av trådene i dåpsdiskusjonen på en særdeles klar, men også utfordrende måte: «Vi møtes på ett punkt: Vi lever ikke lenger i et kristent samfunn, derfor må vi ta oss av barna på en

Ingen menneskerett å føde barn?
«Jeg føler av og til behov for å stanse opp og bevilge meg tid til en smule refleksjon omkring etiske konsekvenser og problemer som et moderne samfunn byr på», skriver Rolf Berg i Arbeiderbladets «Tanker i tiden»-serie. «I dagens aktuelle perspektiv synes det etter hvert nødvendig å understreke følgende enkle sannhet: Det er ingen menneskerett å føde barn.

Jeg vet at jeg trækker ut i følsomt område. Jeg vet at jeg risikerer beskyldninger om ufølsomhet, om manglende innsikt i andre menneskers problemer... Likevel: Jeg fastholder min påstand. Jeg vet ikke om et eneste argument for at barn skal være en menneskerett for ektepar eller samboere.

Og for å sette det hele på spissen: Det fins større problemer her på jord enn

nordmenns barnløshet. I et gitt perspektiv — nemlig verdens befolkning sett i relasjon til verdens matvareresurser, kan det egentlig settes et stort spørsmålstegn ved om man i det hele tatt skal investere så store summer i å løse ufrivillig barnløshet i et av verdens rikeste land.

Fra enkelte verdenshjørner må slike spørsmål fortone seg som luksusproblemer i høyeste potens».

HVERANDRE ENN VI TRODDE!

9



Økumenisk vind?

ganske annen måte enn før hvis de skal få mulighet til å leve opp til troen etter dåpen — eller frem mot moden tro i de trossamfunn der «troendes dåp» praktiseres».

Denne samtalen om dåpen var det rene skoleeksempel på ekte økumenisk dialog: Man stikker intet under stolen — ut fra den overbevisning at alle parter har noe å lære av og gi til hverandre. Det er også et kjernepunkt i Lima-dokumentet som jo var diskusjonsgrunnlaget på Granvollen. Der legges det frem både det som det er enighet om, og det det er uenighet om, og konklusjonen er klar: «Kirkene bør

overveie, tenke etter,» heter det stadig i teksten. Selverkjennelse og sannhetssøken altså, i lys av evangeliet — og av «de andres» søken og erkjennelse.

Når det gjaldt nattverden, stod man hverandre også nærmere enn man hadde trodd. Flere av deltagerne på Gran hadde tydeligvis måttet justere sitt bilde av «de andre» på dette punkt. Professor Asheim hadde merket seg at «frikirkenes nattverdsoppfattning var mindre spiritualistisk enn jeg hadde trodd,» og at også baptistene beveget seg mot et «realpresenssyn.» Når det gjelder

nattverden, er det vel ofte katolikken som oppleves som problembarn fordi «de ikke har åpent nattverdsbord,» som det heter, et uttrykk pater Halvorsen mente var svært uheldig: Det er i katolsk tankegang ikke nattverdsbordet som er «stengt», det er det manglende fulle fellesskap i tro som stenger for det fellesskapstegn nattverden er.

Hva vil skje videre fremover i de «multilaterale» økumeniske samtaler her hjemme? Tydelig enighet blant deltagerne om at den dialog som er i gang, og som inntil for få år siden var utenkelig, ikke vil stoppe opp, ikke må stoppe opp! Og også enighet om at teologisk opprydnings- og avklaringsarbeid er uhyre viktig på det nåværende stadium, viktigere i vår norske sammenheng enn spekulasjoner om hvordan enheten vil «se ut». Som professor Asheim uttrykte det: «Det teologiske er viktig, for det er jo tross alt troen det dreier seg om.» Og klarhet om eget ståsted er en forutsetning for ærlig dialog.

Og den som er ute etter resultater, må se selve den økumeniske samtalen — og den åpenhet og tillit som preger den her hjemme — som et resultat i seg selv. Når både en statskirkeprest og en katolsk prest kan si at «vi har meget å lære av norsk frikir-

Kulturelt engasjement

Paven har påtalt at mange katolikker skulker unna sitt ansvar innen det almene kulturliv og begrenser seg til å virke innen Kirkens egne strukturer, skriver KNA. En slik holdning bygger ifølge paven på en «amputert forståelse» av Det annet Vatikankonsil, og høstens bispesynode vil derfor være et velegnet forum for å skille ut gode og dårlige elementer i utviklingen innen den katolske kirke og søke velavveide svar på tidens spørsmål.

10

kelighet,» da er det så absolutt resultater å vise til!

Spørsmålet om opprettelsen av et norsk økumenisk råd, et virkelig nasjonalt kirkeråd, ble luftet på pressekonferansen, og Halvor Nordhaug fra Mellomkirkelig Råd la ikke skjul på at man på det hold var meget interessert i et slikt råd. Norsk Teologisk Samtaleforum, som har holdt det gående siden 1982, er et viktig forum for kirkelig kontakt, men det kunne være ønskelig med et mer forpliktende og strukturert samarbeid bl.a. med sikte på å få økumenikken ned på lokalplanet. Og selvsagt ønsker man at en stor kristen gruppering som Pinseveien og andre som hittil har takket nei til å være med i det åpne samtaleforum, må finne veien dit — og til et kirkeråd, om det opprettes.

Seminaret på Granvollen var et eksperiment, ble det sagt på pressekonferansen. Et vellykket sådant, tydeligvis, for det førte, som allerede nevnt, til nyttige oppdagelser! Og teologen Hilde Margrethe Sæbø Fjeldstad som representerte Den Evangelisk Luthersk Frikirke, talte neppe bare på egne vegne da hun på pressekonferansen fastslo at «seminaret har skapt ny interesse for økumenikk.»

Kirken og kunsten

Kirken og det skapende menneske — de kunstneriske uttrykksformer i kirkens kommunikasjon er emnet for en konferanse i Stavanger i dagene 11.—14. juni. Arrangører er Kirkeakademiene i Aust-Agder, Kristiansand og Stavanger i samarbeid med Norske Kirkeakademiets Fellesråd.

Blant foredragsholderne og andre bidragsyttere finner vi Carl Fredrik Engel-

stad, Inge Lønning, Eyvind Skeie, Ørnulf Ranheimsæter, Svein Ellingsen, Thomas Thiis-Evensen og pater Kjell Arild Pollestad. Og det er interessante emner som blir tatt opp i foredrag og debatt: «Guds-tro og kreativitet», «Kirkerommet som kommunikasjon», «Kirkens kommunikasjon — i verbalt og intellektuelt fangenskap?», «Kirkens språk i morgendagens samfunn» og «Kulturkrise og skaperkraft».

Kirken og/i/mot staten eller omvendt?

«Hun ertet på seg de fleste av oss, kirkestatsråden, da hun for noen uker siden kommenterte Oslobispens tanker om 300 nye stillinger,» konstaterer Olav Skjevesland i Luthersk Kirketidende (nr. 6-87) og fortsetter: «Statsråden svarte som bekjent at det ikke kom på tale med nye stillinger nå, og tilføyde at det ikke er departementet som har pålagt prestene alle de ekstraoppgaver de har fått i de senere år. Biskopene burde heller gå sin egen personellforvaltning etter i sømmene, kvitterte hun til slutt.

Det var da vi tente nokså mange av oss, og skrev. Ikke fordi vi ikke får 300 nye stillinger i en vanskelig budsjett-situasjon. Men fordi statsråden kommer trekkende med et embedsmessig minimum for en prestatjeneste bestemt etter en eldgammel kirkerett anno dazumahl.

Det er naturligvis ikke biskopenes skyld at det er mye å gjøre for norske prester. Det har mye mer sammenheng med at det i dag er behov for et helt annet tilbud fra kirkens side enn det var før. Hvordan ville det gått den samme statsråd om hun med henvisning til lov om almueskolen av 1739 fortalte hva som er mulig å få til av innsats i den norske skole i 1987?

Skjevesland minner om følgende «litt galgenhumoristiske» kommentar fra biskopen i Borg etter en visitas: «I vedkommende prestegjeld var det for

100 år siden 2 lærere og 2 prester. I dag var det ca. 100 lærere der — og fremdeles 2 prester!»

«Vi godtar kort sagt ikke at departementet legger opp til en prestatjeneste med et embedsmessig minimum,» skriver Skjevesland og viser bl.a. til at Den norske kirke har «et ordinasjonsløfte som er så omfattende at det ikke finnes grenser for prestens tjenester («... og ellers at utføre alt som hører til dit hellige kald, efter Guds ord og vor kirkes ordninger»). Og vi lever i en situasjon for vår kirke hvor det holder på å glippe i forholdet mellom kirke og folk, og hvor det derfor er nødvendig å stå på som aldri før, ikke minst med nærkontakt med mennesker i alle livssituasjoner.»

Skjevesland kommer med et par nærgående utfordringer til departementet som, såvidt vi kan forstå, samtidig burde være en utfordring til Den norske kirkes egne folk når det gjelder høyst påkrevet tenkning omkring forholdet mellom kirke og stat i vårt land, og hvem som skal være herre/husfrue i det gamle hus: «Er det ikke på tide å utfordre kirkeavdelingen i KUD til å ta del i den offentlige debatt om målsettingen for Den norske kirkes arbeid? ... Hva slags strategi har departementet for Den norske kirke fram mot år 2000, og de første par tiår etterpå? ... Og ikke minst: Hva slags ressurser må kirken ha for å kunne løse sin oppgave?»

Buxtehude-jubileum

Ingen weekend i Lübeck uten orgelverker eller kantater av Buxtehude i en eller flere av byens kirker: det hører med til det vanlige og normale. I dagene 23. – 27. juni blir det imidlertid Buxtehedefest i byen – av større dimensjoner og i internasjonalt format, melder *Katholische Nachrichten-agentur*. Den gamle hansabyen slår stort

på når man skal feire komponisten og organisten Buxtehudes 350-års dag.

I Lübecks Marien-Kirche virket denne dansk-tyske musikeren som organist i samfulle 40 år. Med sine berømte «Abendmusiken» gjorde han kirkemusikk til et viktig konsertanliggende. Både Händel og Bach dro i sin tid på «pilegrimsreise» til Buxtehudes «Abendmusiken» i Lübecks Marien-Kirche.

I jubileumsåret 1987 blir tradisjonen med «Abendmusiken» gjenopptatt, og i løpet av festdagene i slutten av juni vil atskillige av Europas fremste utøvere være å finne blant konsertgiverne i Lübeck: M.a.o. en storstilet mønstring av Buxtehudes musikk – og en viktig sammenkomst av kunstnere og musikkforskere.

Per Bjørn Halvorsen: Enhet forut?

11

I den jungel av økumeniske dialogdokumenter som har sett dagens lys siden Vaticanum II, fremtrer de katolsk-lutherske som kanskje de teologisk sett mest utfordrende. Dette gjelder lokale samtaler, først og fremst de amerikanske, men selvsagt i første rekke de offisielle, internasjonale samtalene med deltagere oppnevnt av *Luthersk Verdensforbund* – nå med professor *Inge Lønning* som nytt medlem – og av Vatikanets Enhetssekretariat, deriblant biskop *Hans Martensen* av København.

Denne kommisjonen har tidligere utgitt flere dokumenter om lære-spørsmål, f.eks. om nattverden og om embedene, men i de siste årene har de særlig drøftet det som samtalene dypest sett skulle føre frem mot, nemlig selve enhetsspørsmålet: hvilken type enhet er ønskelig og mulig, og på hvilken måte er den oppnåelig? De viktigste av disse enhetstekstene er nå tilgjengelige på dansk, utgitt av Niels Steensens forlag i København, i en mønstergyldig klar og presis oversettelse av de tyske grunntekstene. Samlingene inneholder fire tekster: *Veje til fællesskab* fra 1980, *Alle under én Kristus*, en felles stillingtagen til *Confessio Augustana* fra 1980, *Martin Luther – Jesu Kristi vidne*, en uttalelse til Luther-jubileet i 1983, og det nyeste dokumentet, *Enhed forude (Einheit vor uns)*, offentliggjort i 1984.

Diskusjon og kritikk

De største forventningene knytter seg til den siste uttalelsen. Dokumentet fra 1980, *Veje til fællesskab*, må betraktes som en forberedelse til denne. Men allerede i 1980 fastslo kommisjonen både at enheten til dels allerede er til stede, og at den fullstendige enhet vil være ene og alene Guds verk: enheten er en nådegave som vil bli gitt med de midler som Gud selv vil, og på den måte som han bestemmer. – Enhetsbestrebelsene er med andre ord ikke en form for kirkelige «nedrustningsforhandlinger» hvor diplomatisk sinnede teologer gir litt her og tar litt der, i håp om å snekre sammen et kompromiss. Dersom de økumeniske samtaler skal føre noe steds hen, forutsetter de en lyttende og lydende holdning til Guds Ord i anerkjennelse av at hverken den ene eller

den annen part sitter inne med hele sannheten, men at begge har behov for å la seg lede av ham som er Sannheten.

Einheit vor uns har allerede vakt stor diskusjon, og kritikk, og vil utvilsomt fortsette å gjøre det en god stund fremover. I denne uttalelsen skisserer kommisjonen først opp de forskjellige modeller for enhet som kirken har kjent gjennom sin historie. De mest fruktbare begrepene for fremtidens økumeniske arbeide synes å være «enhet i forsonet mangfold» og «konsiliært fellesskap». Disse uttrykkene innebærer en forståelse av at kirkens enhet er mulig uten organisasjonsmessig enhet, noe vi på katolsk hold har lett for å glemme, idet vi distré ser bort fra de første tusen år i kirkens historie. Den udelte kirke var aldri et organisatorisk fellesskap, men de forskjel-

Presteseminar gjenåpnes

Det katolske presteseminar i Ho-Chi-Minh-byen åpner igjen. Myndighetene har tillatt erkebiskop Paul Nguyen van Binh å begynne med et kurs for 50 kandidater. Utdannelsen skal gå over seks år, og når det første kullet er uteksaminert, vil myndighetene ta stilling til om presteskolen skal få fortsette.

Nguyen van Linh, som er sekretær for det kommunistiske parti i Vietnam, sa i oktober i fjor at man ønsker å ha katolikene med i oppbyggingen av landet og ikke drive dem til opposisjon mot staten. Likevel er det stadig mange katolske prester i omskoleringsleire og fengsler i landet. NØP

Nigeria ut

Ubekreftede meldinger fra den afrikanske kirkelige informasjonstjenesten sier at den nigerianske presidenten Ibrahim Babangida har trukket landet ut av organisasjonen «Den islamske konferansen.» Nigeria sluttet seg til organisasjonen i fjor, og dette fremkalte sterke reaksjoner fra kirkelig hold. Det er omtrent like mange kristne som muslimer i Nigeria og forholdet mellom gruppene er meget spent. NØP

12

lige søsterkirker levde — mer eller mindre — i harmoni med hverandre med sine forskjellige tradisjoner og ulike praksis. Grunnspørsmålet i moderne økumenikk er hvor store forskjeller i lære og praksis som kan tåles uten at ulikhetene er kirkesplittende.

Svimler fotfolket?

Dokumentet fastslår at trosfellesskapet mellom den katolske og de lutherske kirker allerede er stort: begge kirkesamfunn bekjenner den kristne tro slik den ble formulert i de oldkirkelige bekjennelser og konsiler. I tillegg er en rekke av de tradisjonelle stridsspørsmål langt på vei avklart, så som forholdet mellom Skrift og tradisjon, læren om rettferdiggjørelsen, forståelsen og utføringen av eukaristien, forståelsen av hva kirke er, samt av det kirkelige embede (tjenestene).

Allerede her må det vel sies at det teologiske fotfolk vil bli svimmet av den fart den internasjonale kommisjonen anlegger. Det stemmer nok at kommisjonen har nådd frem til en stor grad av enighet i disse spørsmålene, men det samme kan ikke uten videre sies om de nasjonale kommisjonene som har arbeidet med de samme spørsmålene, i hvert fall ikke på våre kjølige breddegrader. Her gjenstår nok fremdeles

meget og vanskelig arbeide i spørsmål som i *Einheit vor uns* ansees for å være langt på vei løst. Men på grunnlag av dette går kommisjonen fryktløst videre og forsøker å skissere opp de konkrete skritt som skulle føre til fullstendig enhet. De forsøker å tenke seg de ulike stadier frem mot en felles anerkjennelse og felles utøvelse av tjenestene.

Svakheter

Nettopp denne siste delen av dokumentet må avgjort sies å være svak. Dette har to årsaker: for det første fokuserer denne tilnærmingen til enhet *strukturene* altfor sterkt. Det er utvilsomt riktig som *Enhed forude* allerede tidlig i dokumentet gjør oppmerksom på, nemlig at en blott og bar «åndelig» enhet ikke er tilstrekkelig for den enhet som Kristus ville for sin kirke. Det må finnes ytre tegn som vitner om den åndelige enhet. Men den åndelige enhet i tro og kjærlighet er allikevel forutsetningen for den synlige enhet. Den synlige enhet kan ikke erstatte den indre enhet. Montro dette er helt klart for vår katolske tenkemåte? For det andre må konsentrasjonen omkring embedsproblematikken være noe som virker temmelig fremmed for den lutherske tradisjon. En av de største vanskelighetene i samtalen med våre lut-

herske brødre og søstre, synes det meg, er at embedsspørsmålet har en lav teologisk status hos dem, nærmest et slags teologisk adiaforon, mens vår embedsteologi for dem må fortone seg som en smålig og utidig pukking på *gyldighet*, juridisk forstått. Det er på dette punktet at kanskje mest arbeide gjenstår, — og ikke bare på luthersk hold. Katolsk embedsteologi har riktignok blitt betraktelig utdypet og fornyet i de siste tiår, men fremdeles gjenstår meget, ikke minst en fordypelse av det skriftmateriale som dog forefinnes, også i embedsspørsmålet, og av den tidlige kirkes forståelse av embedet som karismatisk. Kommisjonen sier da også beskjedent i forordet at den «er helt klar over det vovelige og det foreløbige ved især den sidste del af sine overvejelser». Men, sier de i avslutningen, «alle vore overvejelser er en bøn til den Herre, der kender veje, der overstiger vor forestillingsevne og unddrager sig vor egen formåen».

Ny fase i kristendommens historie

Det ville være å håpe at alle økumenisk interesserte, ikke bare katolikker og lutheranere, ville sette seg inn i dette interessante og provoserende dokumentet slik at man kunne få en diskusjon

Afrikanske kirker hjelper flyktninger fra Mozambik

Kristne organisasjoner i Zimbabwe, Zambia, Malawi og Sør-Afrika har nå gått sammen for å hjelpe over 250.000 flyktninger fra Mozambik. Oversikter fra styresmaktene i Mozambik indikerer at rundt 4,3 millioner mennesker av totalt 14 millioner innbyggere i Mozambik, nå

sterkt føler skadevirkningene av den mozambiske nasjonale motstandsbevegelsens (MNR) aktiviteter, en motstandsgruppe som er støttet av styresmaktene i Sør-Afrika.

Det er særlig i de nordlige områdene med grense mot Malawi tilstandene skal være verst, ifølge de lokale hjelpeorganisasjonene. Allerede i januar i år kom det

meldinger om sultedød i området, men området er så godt som helt avskåret fra omverdenen av MNR. Derfor er informasjonene usikre, og transport av nødhjelp er svært vanskelig i området. Etter en inстендиг appell kommer det nå penger til det kristne hjelpeapparatet som koordineres av det felleskirkelige rådet i Mozambik (CCM).
NØP

13

omkring de spørsmål som det stiller. Bare dét at en slik diskusjon er mulig, at det i dag er mulig å tenke det utenkelige, er i seg selv en sensasjon.

Ut over økumenenes lille flokk vil dette dokumentet ikke vekke interesse. Det er synd. Det er synd at økumenikk fremdeles er en snever spesialitet for spesielt interesserte, samtidig med at den generelle økumeniske glød er i ferd med å dabbe av. Jeg tror personlig dette skyldes at vi kristne ikke øyner den tidsalder vi står på terskelen av. Det økumeniske spørsmål er aldri blitt stilt så skarpt og så radikalt som i

vår tid. Jeg ser dette som et tegn på at kristendommen er i ferd med å gå inn i en ny fase av sin historie, slik som også verdenssamfunnet er det. Verden går mot større og større enhet enten den vil det eller ikke, både på godt og ondt. Stilt overfor de store spørsmål og de store katastrofer er menneskeheten i ferd med å oppdage vår grunnleggende samhørighet, og at landegrensene er fullstendig irrelevante, slik Tsjernobyl-ulykken viste oss det.

På samme måte er kristendommen i ferd med å forlate ikke bare den konstantinske æra, men

også den enhetlige augustinske epoke som har overlevd middelalderen i form av nasjonalreligionene. Den kristne, augustinske enhetsstat, basert på tvang om nødvendig («impelle intrare»), er ikke lenger mulig. Enevoldstiden er forbi, og det samme er den religiøse og nasjonale enhetsstat. Religionsfriheten er ny som prinsipp både i den katolske kirke og i de nordiske lands konstitusjoner, men den er kommet for å bli, og grunnlovsfestede religioner er allerede i dag en anakronisme, uansett hvilken konfesjon som favoriseres. Samfunnet er allerede nå pluralistisk, samtidig som verden er i ferd med å bli én. Økumenikk dreier seg egentlig om hvordan kristendommen skal leves og utformes i de neste sekler. Kristne som ikke i tide skjønner dette, vil i fremtiden kun være av interesse for sosialantropologer.



Økumenisk problem i tegneren Ryans strek i *Catholic Herald*: «De er vel klar over at dersom vi blir bonnhørt, mister en av oss jobben?»

Den romersk-katolske/evangelisk-lutherske kommission
Veje til fællesskab, Alle under én Kristus, Enhed forude, Martin Luther — Jesu Kristi vidne.
Niels Steensens Forlag.
København 1986
Overs. ved Ruth Plum.
Til salgs i St. Olav Bokhandel,
Akersvn. 14.

Gåtefull general

Den gåtefulle størrelse i dagens Polen er general Jaruzelski, mannen som valgte rollen som militær kommisær i den russisk kontrollerte polske hær, heter det i en artikkel i *Catholic Herald* i forbindelse med pavens besøk i sitt hjemland nå i juni, det tredje siden han ble pave.

Jaruzelski er født i Litauen, hadde sin skolegang hos prester i en katolsk skole,

ble deportert til Sibir sammen med sin far, mor og søster. Han leste selv begravelsesritualet ved sin fars grav i det fjerne Russland, og etter «den store fedrelandskrigen», som den annen verdenskrig kalles der ost, dro han og moren og søsteren tilbake til Polen. Hans søster er fremdeles trofast katolikk og gift med en «meget katolsk» professor.

Det sies at Jaruzelski er en nær venn av

Gorbatsjov og støtter ham. Tiden da Polens hemmelige politi drev med prestdrap, synes å være over. Politiske fanger er satt fri.

Det hindrer likevel ikke myndighetene i å gi særdeles knappe papirkvoter til den katolske presse: Den eneste katolske ukeavisen får bare nok til et opplag på 50.000, mens det uten vansker ville være avsetning for millioner.

Birgitta av Vadstena
er godt kjent
her hjemme,
men hvor mange
kjenner til
hennes samtidige
Mathias av Linköping?
I sin tid var han
en av Sveriges
lærdeste menn
og dertil
en kjent forfatter
og predikant.
Professor *Erik Gunnes*
har sett litt nærmere
på et utvalg
av Mathias'
skrifter
— nylig utgitt av
Katolska Bokförlaget.

Svensk middelalder har en etter måten rik religiøs litteratur — dels skrevet på latin, dels på folkespråket. Som kjent er det ikke slik hos oss. Fra tiden etter 1319 er det praktisk talt ikke bevart noe norsk litterært produkt. Kan vi bare skyldte på dansketidens fogder, som brukte norske håndskrifter til å binde inn regnskaper i? Neppes. Det synes klart at det var langt flere svensker enn nordmenn som dro ut på studium. I 1329 studerte hele 34 svensker i Paris. En som befant seg der ved denne tiden, var Mathias Övidsson fra Lindköping bispedømme. Nærmere 20 år må han ha brukt på sitt studium, som gav ham magistergraden i teologi — en grad de færreste nordboer tok. Og da han kom hjem, øste han ut av sine kunnskaper. Han ble en kjent predikant og var en tid fru Birgittas rådgiver, på den tid da hun begynte å få sine åpenbaringer. Men vi vet også om en rekke omfangsrige skrifter fra hans hånd. Det dreier seg først og fremst om håndbøker til hjelp for stiftets prester, skrevet på latin. En av dem er nylig utgitt, i utdrag — for første gang i svensk oversettelse, elegant gjort ved Anders Piltz, under titelen «Vägen til Jerusalem». Den vil gi en skildring, solid teologisk begrunnet, av den veien mennesket har å gå gjennom sin tilværelse,

fra opphavet til målet — veien til Gud.

Mathias, som antagelig døde i pesten i 1350, ble etter sin død kjent langt ut over Sveriges grenser. Han var kanskje svensk senmiddelalders lærdeste mann, og stod dominikanerne nær. Han var også en betydelig forfatter, som ikke nøyde seg med å gulpe opp lesefrukter, men en som virkelig tilegnet seg og levde med sitt stoff. Han er glad i bilder, som når han skildrer ferden «på troens skip over dødens hav». Men billedbruken blir ikke overlesset. Bildene henter han selvfølgelig gjerne fra Skriften, som hele hans samtid gjør det; men selv om han — også i likhet med sin samtid — anvender Skriften atskillig friere enn det 20. århundres predikanter, presser han likevel tekstene med måte. Også blant dagens mennesker skulle noen kunne ha glede av å lese ham.

Det som slår en fremfor noe, er magisterens Kristus-fromhet, og hans betoning av «nåden alene». Senmiddelalderen har dårlig ord på seg, for «gjerningshellighet». Det stemmer iallfall ikke for Mathias av Linköpings vedkommende. «Uten Guds nåde er mennesket ikke annet enn et visst tre,» sier Mathias. Og «hvem kan våge å rose seg av at han utfører en god gjerning

Hvorfor ble de 100.000 innbyggerne i Tsjernobyl ikke informert om ulykken i atomkraftverket før etter tre dager, og hvem sørget for at barn og nære slektninger av partilederne ble evakuert i all hemmelighet før menigmann fikk vite at det var skjedd en eksplosjon? Og hvorfor skriver Sovjetpressen lovtaler om «den broderlige hjelp» som ydes av hjelpemannskaper når alle vet at det dreier seg om utkommanderte folk særlig fra det vestligste Ukraina, altså områder som ble inn-

lemmet i Sovjet etter den annen verdenskrig? Hvorfor var ikke den ellers så allestedsnærværende «russiske bror» på plass blant hjelpemannskapene? Slike og lignende spørsmål har i lengre tid vært stilt i Samizdat (den illegale presse) i Ukraina.

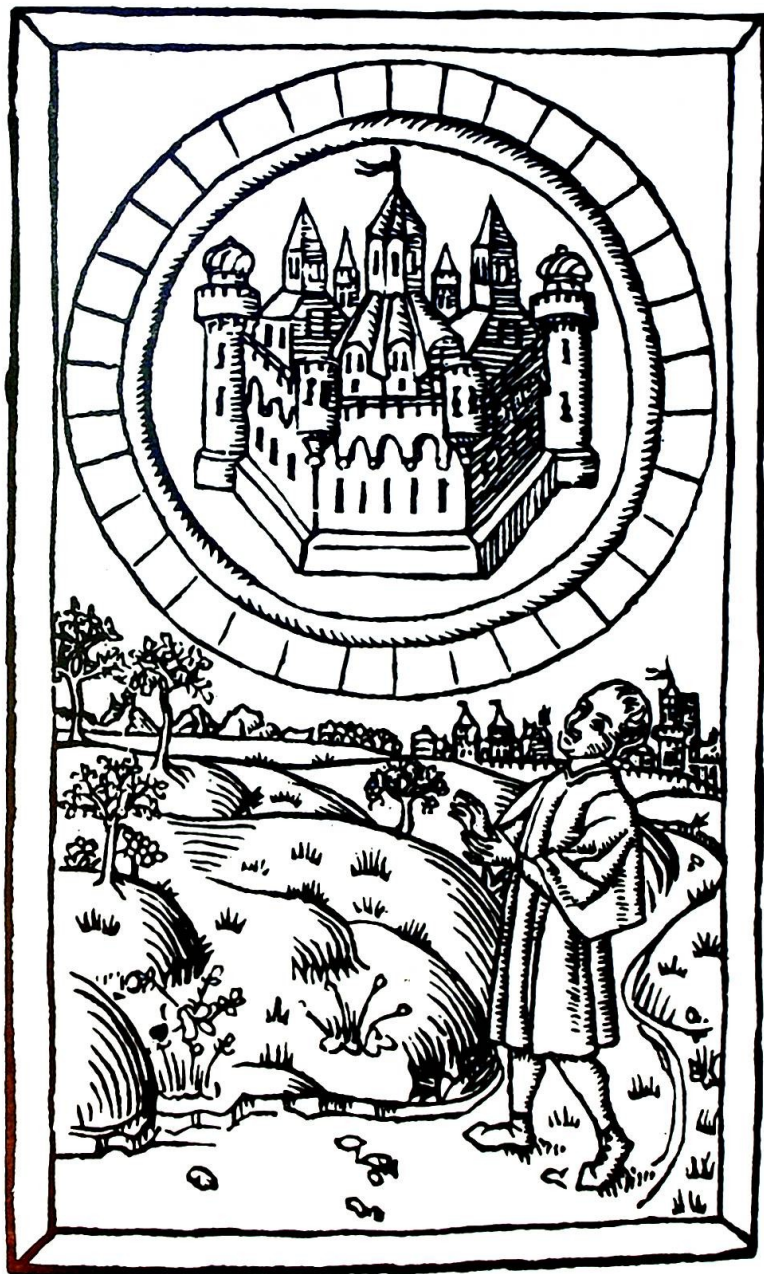
Sovjetisk presse skriver stadig om «den vidtrekkende erfaring» med stråleskader hos helsepersonell som arbeider med pasienter fra Tsjernobyl, men «man spør seg uvegerlig hvor de har sin store erfaring

fra», heter det i Samizdat.

Fra Kiev meldes det at boligkøene nå er lengre enn noensinne, og at mange av Kievs egne innbyggere som stod for tur til å få bedre husvære, har måttet rykke lenger bak i køen for å gi plass til mer «fortjente» partifolk fra Tsjernobyl. Det meldes også at prester fra den forbudte katolske kirke er blitt «dømt» til opprydningsarbeid i Tsjernobyl i stedet for fengselsstraff for å ha utført «forbudt» prestedtjeneste.

JERUSALEM

15



uten Guds nåde, når Kristus selv tilregner og tilskriver Guds nåde alt?» «Alt hva mennesket er, har det av Gud. Av seg selv streber det mot intetheten, av seg selv er det intet.»

Magister Mathias.

Vägen til Jerusalem.

Valda tekster ur «Homo conditus.»

Inledning, översättning och kommentar av Anders Piltz.

Katolska Bokförlaget, Uppsala 1986.

Håpets anker

Som et eksempel på magister Mathias' tankegang og skrivekunst, har anmelderen valgt denne teksten — som han har villet gjengi på norsk, etter den svenske oversettelsen fra latin, med tanke på å føre forfatteren så nær leseren som mulig.

La oss derfor styrke våre svake gjerninger med håpet om de evige ting, for alt det vi gjør og lider her i verden, er uten betydning i forhold til den evige lønn . . . La oss gå ombord på troens skip, la oss heise kjærlighetens seil i været, så unngår vi den forgjengelige verdens malstrømmer. Om fristelsen storm blåser opp, om vårt skip tar inn lastenes sjøer, skal vi alltid greie å lense det med skriftemålets øse. Og la oss kaste håpets anker, så vårt skip ikke strander på for-

«Vi som har et barn for lite»

Sorg er ingen sykdom, men man kan bli alvorlig syk dersom man må fortrenge følelsene, sier Gerd Rotmo i en samtale med Arbeiderbladet. Hun er initiativtaker og leder av en «sorggruppe», sprunget ut av organisasjonen «Vi som har et barn for lite.»

Denne organisasjonen ble dannet for vel

et år siden, og det var ut fra den at sorggruppene oppstod. Her møtes foreldre som har mistet et barn. De bruker sin egen opplevelse og erfaring til å hjelpe hverandre. Gruppene har kontakt med juridisk og psykologisk veileder, men de deltar ikke når foreldrene møtes.

«Psykologisk, teoretisk viten er ikke nok. Det er også godt å treffe noen som

har sorgen et stykke bak seg. Se at det går an å leve videre», lyder erfaringene.

Når vi vet om noen i vårt nabolag som har mistet et barn, tar vi kontakt, sier Gerd Rotmo. For noen, ikke for alle, kan det være en hjelp å treffe andre som har gjennomlevd det samme marerittet. For det er et mareritt.

tvilelsens skjær; la oss håpe urokkelig på Guds godhet at han kommer til å redde oss ut av våre synders farer og stormer. Håpet har vi jo, som Paulus sier, som «et trygt anker», som «når innenfor forhenget, der hvor Jesus er trådt inn i forveien for oss». Den som setter sitt håp til Gud, hvor dypt har han ikke kastet ankeret!

To ting skal vårt håp utrette i oss. Det første er at vi befri oss fra det onde vi har gjort. Derfor heter det at sjelens anker er «trygt og sterkt». Vår egen ondskap er ikke større enn Guds godhet, og derfor kommer den til å hjelpe oss ut av våre synders elendighet, om vi bare setter vår lit, ikke til våre gjerninger og fortjenester, men til Guds godhet. «Sett deres håp,» sier Peter, «til den nåde som tilbys dere».

Det andre som håpet virker i oss, er fremskritt i det gode og det evige livs lønn, og derfor sier apostelen at det når innenfor det himmelske forhenget, dit Kristus har trådt inn for i sin tid å åpenbares for alle, når «hvert øye skal se ham».

Når det gjelder alle de punkter hvor mennesket gjennom håpet blir trukket fra det onde til det gode, er det for øyeblikket nok å peke på fire, nemlig: å unngå det onde, å gjøre det gode, å ha sin glede i det gode, å holde ut. Derfor sier Jesaja: «De som håper på

Herren, får ny kraft; de løfter vingene som ørnen, de løper og blir ikke utmattet, de vandrer uten å gi opp.»

Det menneske som har vennet seg til det onde, har fått kraft til å gjøre det onde. Men gjennom håpet til Gud får det en ny kraft, når den gamle kraften svekkes ved Guds nådes besøk, helt til det fullstendig forvandles av den. Jakobs hoftesene visnet ikke før engelen hadde rørt ved den, og de som bar enkens døde sønn, stanset ikke før Kristus «gikk frem og rørte ved båret». På samme måte

visner gjennom Guds inngrep lysten til å synde, denne jernhårde senen, og syndens lidenskaper, som bærer oss mot døden, stanser opp når de berøres av Kristi nåde, når han rører ved den døde sjelens bære, det vil si legemet, for å la det få hvile fra syndens glød.

Når sjelen deretter hører opp med syndens verk, får den «vinger som ørnen», altså dyder og gode gjerninger; med deres hjelp får den vinger og svinger seg stadig høyere, fra det gode til det bedre. (Som det heter i salmen:) «De skal gå fra dyd til dyd, gudenes Gud skal sees på Sion.» Og når de så begynner å fullendes i dyden, når de det fullkomne håpets stadium, det tredje, som er å ha sin glede i det gode. Derfor heter det videre: «De løper og blir ikke utmattet.» Å handle rett er slitsomt, så lenge syndens lidenskaper behersker kroppen. Men når lidenskapene er bragt til ro gjennom Kristi nåde, og dyden er kommet til makten, da er de gode gjerningene ikke lenger anstrengende, men tvert imot noe morsomt. Da skyn-der de seg i vei, det vil si, de gjør det gode med stor glede og når det fjerde stadiet, utholdenheten frem til den lykkelige ende. Derfor heter det: De vandrer og gjør fremskritt fra det gode til det bedre, «uten å gi opp» i sin utholdenhet. ●



Matts Övidsson, alias magister Mathias, «salig i påminnelse, professor i den heliga teologien och Kanik i Linköping.» Fra Birgittas «Åpenbaringer» — trykket av Bartholomeus Gothan i Lübeck i 1492.

Baptister løslatt i Sovjet

Etter å ha sonet fire år av en dom på ialt åtte år i Riga, ble Lidija Doronina-Lasmane, som tilhørte en baptist-menighet i Latvia, løslatt fra fengselet den 20. april. Det er Keston College som har fått meldinger fra godt informerte kilder i Sovjet, skriver Norsk Økumenisk Pressebyrå. Søstrene Anna og Yelena Yanushevskaya

som tilhørte en uregistrert baptist-menighet i Staraya Obrezha i nærheten av Beltsy i Moldavia, ble løslatt i begynnelsen av april og er nå kommet hjem. I mai i fjor ble de dømt til tre år i arbeidsleir for å ha vært med i et team som utgav en baptistisk undergrunnsavis. Tre andre i teamet ble idømt fengselsstraff, men det er ukjent om disse er løslatt eller ei. En

annen baptist fra en ikke-registrert menighet, Vladimir Khailo, har fått tilbud om å emigrere fra Sovjet etter å ha sittet i psykiatrisk sykehus i mer enn seks år. Han har tidligere gitt uttrykk for at han gjerne vil forlate Sovjet, men det er usikkert om han vil gjøre dette nå innenfor den tidsfristen på to måneder som myndighetene gav ham. NØP

Alexandr Ogorodnikov takker for støtten fra vest 17



Alexandr Ogorodnikov før fengslingen i 1978.

— Jeg bøyer hodet og knær i dyp takknemlighet for deres forbønn og for deres brennende engasjement i forsvaret av deres russiske medkristne. Dette skriver den russisk-ortodokse Alexandr Ogorodnikov i et personlig takkebrev etter løslatelsen 14. februar. (Se St. Olav nr. 5-1987, s. 5). Brevet er stilet til alle enkeltpersoner og organisasjoner som har hjulpet Ogorodnikov i den harde tiden i leirer i Sovjet. En kopi av brevet er oversendt Misjon bak Jernteppet, som har stått bak en rekke aksjoner i Norge.

Det var i 1978 at Ogorodnikov ble fengslet, 28 år gammel, og året etter ble han dømt til 11 år for «antisovjetisk propaganda og bakvaskelse». Årsaken var at han tok initiativ til å

opprette et kristent seminar blant studenter i Moskva. På samlingene drøftet de religiøse og filosofiske spørsmål. Etter en stund ble flere av de mest aktive arrestert og dømt til lange fengselstraffer. I 1985 fikk Ogorodnikov dommen forlenget med 3 års leir med strengt regime. Han skulle ikke løslates før i 1993, men ble friggitt nå i februar — 6 år før straffetiden var ute. Vi gjengir brevet noe forkortet, i den form vi har fått det fra Misjon bak Jernteppet.

Absolutt alene og forlatt

«Forestill deg at du befinner deg i en av fangeleirene som er spredt utover hele det veldige Russland, bak høye, elektriske piggtådgjerder, til akkompagnement av den rasende gjøingen fra vakthundene — og at du er gravlagt i den ensomme straffecellens uhyggelige halvmørke. Når den knugende tausheten fra de ansiktsløse dagene forvandler selve tiden til et torturredskap, når hjertet begynner å svikte og tungen kleber til ganen, lallende i sanseløs jammer, når sulten gnager, kulden gjør hver muskel følelsesløs, og fortvilelsen jager gjennom blodet — da opplever du at verdens likegyldighet allerede har overgitt deg til graven, at den flik av himmel du ser gjennom det vesle gittervinduet har lukket seg over deg, at du er absolutt alene og forlatt, og fortvilelsen skyller over deg som en tidevannsbølge.

Fortvilelsen forvandlet til håp

Men det var i disse forferdelige øyeblikk i iskalde straffeceller jeg følte — rent fysisk — varmen fra deres bøn-

ner og medlidelse. Det var som den varme berøring av en broderlig hånd, en hånd som hadde bøyd piggtåden til side og trengt igjennom de dypeste murer. Kraften av deres kjærlighet og medlidelse forvandlet min fortvilelse til urokkelig håp, mine skrik til bønner, og galskapens smerte til lysende klarhet.

Deres forbønn for forfulgte kristne og alle samvittighetsfanger vekker verdens moralske samvittighet. Den er en levende bekreftelse på enheten i den universelle kirke, den får oss til å fatte sannheten om at vi alle er lemmer på Kristi legeme, og at hvis et lem lider, lider hele legemet med. Deres uselviske forsvar for troen mot de onde makter har gitt en selvsk verden en instruktiv lekke i kjærlighet, medlidelse og enhet. Og den allvitende Gud hørte deres bønner, han åpnet dørene til fangehullene og satte fangene i frihet. Slik er vi blitt levende vitnesbyrd om hvordan deres kjærlighet, tro og tjeneste er med på å forandre historiens løp.

Takk

Jeg henvender meg nå til dere med disse utilstrekkelige takkens ord fordi dere var opptatt av våre lenker. Når jeg gjør det, er jeg fullt klar over min manglende evne til å gi uttrykk for fylde av takknemlighet i mitt hjerte de lange 99 måneder jeg satt fengslet. Måtte deres røst aldri stilne av ansikt til ansikt med forfølgerne. Denne røst er et vitnesbyrd om Frelseren, Jesus Kristus, den røst som kaller en likegyldig verden til ansvar for dem som er i trengsel».

Hellig allianse?

I en kommentar til pavens besøk i tre latin-amerikanske land nylig kritiserer avisen «Mosow News» den «hellige alliansen» mellom Vatikanet, den amerikanske etterretningsorganisasjonen CIA og den amerikanske presidenten. Avisen sier at hver fredag blir antennene i CIA rettet mot Vatikanet for å gi all hemmelig informasjon til paven slik at lokale kirker i katolske land kan undergrave de nasjonale frigjøringsbevegelsene. NØP

I en etterkrigstid?

«I de ca. forti kriger som nå raser i verden, drepes minst tusen soldater og fem tusen sivile hver dag», skriver Arbeiderbladets Per Edgar Kokkvold. «Tre og en halv million døde soldater og tjue millioner sivile drept på ti år. Og det er dette vi kaller etterkrigstiden!»

Hvert år bruker verden mellom to og

tre tusen milliarder kroner til militære formål. Den rike del av verden bruker dobbelt så mye til militæret som til helsestell...

Det fins i dag en Hiroshima-bombe for hvert firetusende menneske på jorden. Vår verden har i dag like mange Hiroshima-bomber som den har leger.

Ny pavelig encyklika: **MED MARIA**

Pavens nyeste encyklika *Redemptoris Mater* (Forløserens mor), som ble offentliggjort på Maria Budskapsdag i år, kom ikke som noen overraskelse. Man har ventet på den siden paven den 1. januar i år annonserte et ekstraordinært «Maria-år» i tiden fra pinse 1987 til 15. august 1988 (festen for Marias opptagelse i himmelen).

Maria-året derimot var den store overraskelsen både for leg og lærd i Kirken: Først en måneds tid før annonseringen fikk biskopene et brev fra Vatikanet om det forestående «år».

Bakgrunnen for «år» og encyklika er ifølge *Redemptoris Mater* at det er naturlig «å vende blikket mot Forløserens mor i denne 'adventstid' som leder oss frem mot 2000-års feiringen av hans fødsel» og fremheve «Kristi mors ene-

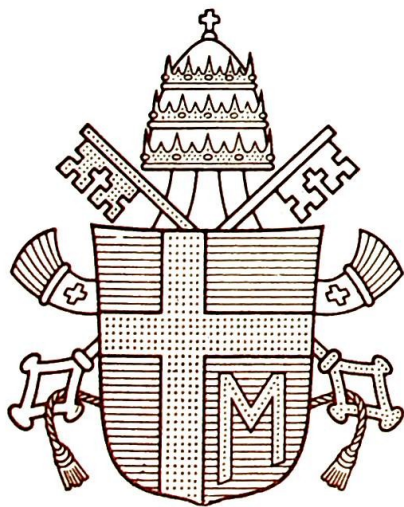
stående og spesielle nærvær i historien». At pavens personlige bakgrunn og erfaring også er viktige faktorer, turde være hevet over tvil: Maria er en sentral skikkelse og inspirasjonskilde i den polske paves liv. Tradisjonell Mariafromhet står sterkt – og har styrket mange – i hans hjemland, mens den er på retur i vest-europeisk katolsk sammenheng, særlig blant den yngre garde.

Men også økumeniske overveielser ligger bak. Paven viser i encyklikaen både til den økende interesse for Maria i mellomkirkelig sammenheng og – med ettertrykk og utførlighet – til Marias sentrale rolle innen østlig liturgi og folkelig fromhet, og han nevner i den forbindelse 1000-års feiringen av kristendommens innførelse «blant folkene i det gamle Rus – Ukraina, Hviterussland og Russland».

Pavens tidligere encyklikaer,

Redemptor Hominis (1979) om Kristus forløseren, *Dives in Misericordia* (1980) om barmhjertighetens far og *Dominum et Vivificantem* (1986) om Den hellige ånd, danner en slags treenighets-trilogi. En encyklika om Maria fra Nazareth føyer seg på mange måter naturlig inn i denne rekke. Hun står sentralt i den brede kristne tradisjon nettopp på grunn av sitt spesielle forhold til den treenige Gud: Hun er Faderens utvalgte datter, mor til «ordet som ble menneske», og hun er et klart tegn på Åndens virke – og muligheter – i menneskelivet.

Encyklikaen er delt i følgende tre hovedavsnitt: *Marias plass i Kristi mysterium* (med undertittelen *Full av nåde*), *Guds mor midt i en pilegrimskirke* (undertittel *Kirken, Guds folk til stede blant alle jordens nasjoner*) og *Moderlig formidling* (undertittel *Maria, Herrens tjenerinne*). Det er særlig to



Maria er en viktig inspirasjonskilde for pave Johannes Paul II – derfor den store «M» for Maria i hans emblem.

Åtte års fengsel for én messe

Den tsjekkiske presten Stefan Javorsky er dømt til åtte års fengsel for å ha feiret messe i et privat hjem, melder *Radio Vaticana*. Retten fastslo at den 62-årige salesianerpateren ikke hadde noen statlig tillatelse til å feire messe, noe landets kommunistiske lover krever... Javorsky har vært fengslet og dømt for lignende «lovbrudd» både i 1975 og 1981. ORIGINS

Fingrene av fatet!

De katolske biskopene i Mellom-Amerika har oppfordret både USA og Sovjetunionen til omgående å gjøre slutt på sin innblanding i politikken i området. I en tale under bispekonferansens møte nylig bad Arturo Rivera Damas, erkebiskop av

San Salvador og formann i den mellom-amerikanske bispekonferanse, stormaktene om ikke lenger å misbruke Mellom-Amerika som «ideologisk eksperimentområde». Uten deres innblanding ville området vært spart for adskillig blodsutgydelse, hevdet erkebiskopen. ORIGINS

MOT ÅR 2000

19

hovedkilder paven øser av og henviser til: i første rekke Bibelen og dernest dokumentene fra Det annet Vatikankonsil, og da særlig konstitusjonen *Gaudium et Spes* om Kirken, men også *Dei Verbum* om den guddommelige åpenbaring og *Lumen Gentium* om Kirken i verden i dag. Også pave Paul VI's apostoliske skriv *Marialis Cultus* (om den rette måten å ære Maria på) fra 1974 er med som bakgrunnsstoff og referanseramme for den nye encyklika. I tillegg kommer omfattende bruk av kirkefedrene og av liturgien, både øst- og vestkirkens. Her er rikelig både med teologi og meditasjon.

Første del knytter særlig an til tre sentrale skriftsteder. Det første er ordene i engelens hilsen om at Maria er «full av nåde» (Lk. 1,28), det andre er Elisabeths ord til Maria «Salig er den som har trodd» (Lk. 1,45), og det tredje er den døende Jesus' egne ord til Johannes; «Se, din mor» (Joh. 19,27). Paven understreker at Marias liv var en troens «vei» eller «pilegrimsferd», og at hun både var omsorgsfull mor, storsinnet følgesvenn på sønnens forløsningsvei og tro disippel. Nettopp derfor er hun en uunnværlig veiviser for Kirken og for den enkelte kristne.

Annen del gjør nærmere rede for hennes stilling både som for-

bilde, anfører og – kan man si «oppmuntret»? – for Guds folk under dets vandring på jorden, et folk «som har røtter blant alle jordens folk». Et helt kapittel er viet et sentralt kristent problemområde i dag: «Kirkens vei og alle kristnes enhet». Paven noterer at det er «et håpefullt tegn» at de andre kristne kirker og kirkelige fellesskap «er i ferd med å finne frem til enighet med den katolske kirke på sentrale punkter av kristentroen inkludert slike som angår Maria... Hvorfor skulle vi så ikke alle sammen se hen til henne som vår felles mor som ber for enhet innen Guds familie og som 'leder an' en lang rekke av dem som vitner om troen på den éne Herre, sønn av Faderen...?» Det betones imidlertid også – med henblikk på «alle kirker» – at det er store forskjeller i kirkenes oppfatning av Marias oppgave i frelsesverket. Men forskjellene må overvinnnes, skriver paven. Et annet kapittel tar for seg *Magnificat* – Marias lovsang – og setter denne teksten i forbindelse med noen andre av dagens problemer bl.a. prioritering av omsorgen for de fattige.

Siste del, som særlig knytter an til og bekrefter det åttende kapittel i *Lumen Gentium*, tar for seg Marias «moderlige formidling». Kirken vet at det bare finnes «én Gud og én som formidler mellom Gud

Sist en pave offentliggjorde en encyklika om Maria, var i 1950. Paven var Pius den XII, og anledningen var dogmet om Marias opptagelse i himmelen. Og forrige gang Kirken feiret et Maria-år, var i 1953/54 i anledning av 100-års markeringen for dogmet om Marias uplettede unnfangelse. Det annet Vatikankonsil unnlot – man fristes til å tilføye «med flid» – å utarbeide et eget Maria-dokument: Hennes plass i katolsk tro og liv kom med i et eget kapittel i konstitusjonen om Kirken. Og i 1974 kom et apostolisk rundskriv fra pave Paul IV – *Marialis Cultus* – som både oppfordret til en slag «overprøving» av Mariafromheten og dens former og til en tidsmessig fornyelse.

og mennesket, nemlig Jesus Kristus som ga seg selv som offergave for alle» (1 Tim. 2,5–6). Marias «moderlige oppgave» innebærer «ikke noen slags forkludring eller forminskning av Kristi enestående formidling, den beviser snarere hvilken kraft hans formidling har», heter det i *Lumen Gentium*, paven siterer denne teksten og føyer til at Marias rolle er «formidling i Kristus». Hun er underordnet Kristus, hennes oppgave er, ifølge Guds plan for det kirkelig fellesskap, forbønn og moderlig omsorg.

I en kort paragraf streifer paven

Flere prester

På verdensbasis ble det viet 6.734 flere katolske prester i 1985 enn året før en stigning på 6,3%. Tallet på prestestudenter steg med en lignende prosentats og samlet antall prestestudenter var i 1985 85.084, fremgår det av Vatikanets årbok for 1987. Også tallet på viglser av faste diakoner stiger, i 1985 var det 12.541 slike diakoner. I 1985 var det totalt 403.480 prester, derav 253.319 sekularprester og 150.161 ordensgeistlige. KNA

20

Marias spesielle betydning for kvinnenens rolle. Ved å se hen til Maria kan kvinnene se hvordan de kan «leve sin kvinnelighet med verdighet og fremme sann utfoldelse. I lyset fra Maria ser Kirken i kvinnens ansikt glansen av en skjønnhet som gjenspeiler de edleste følelser menneskehjertet kan romme: kjærlighetens uforbeholdne hengivelse; en kraft som kan tåle den ytterste smerte; grenseløs troskap og utrettelig innsats; evnen til å forbinde dyp innsikt med trøstens og oppmuntringens ord».

I avslutningen fremhever paven betydningen av Maria-året: Troen skal fornyes og fordypes gjennom besinnelse på Maria, «alle troendes mor», og på hennes plass i Kirkens og den enkeltes liv. Derfor oppfordrer paven til «fornyhet og mer nøyaktig studium av hva Det annet Vatikankonsil sa om den hellige jomfru . . .»

Encyklikaen har altså som mål å fordype forståelsen av Marias plass i frelsesverket og i Guds folks – les «alle kristnes» – videre historie. Den er et slags programskrift både for Maria-året og for tiden frem mot år 2000. Om det i praksis vil føre til en slik fordypelse, er en annen sak. For store forhåpninger bør paven neppe sette til selve Maria-året, dertil kom det vel

Vatikanbanken på nytt

Et av de ledende organer for Vatikanet, «Settimana», henstillet nylig til erkebiskop Paul Marcinkus å trekke seg tilbake på grunn av den rollen tidsskriftet mener han spilte i forbindelse med bankerotten til «Banco Ambrosiano» i Milano, der Vatikanet hadde aksjer.

CATHOLIC HERALD

Fra verden den vide

En britisk pilegrim ved navn Arthur Blesit kom nylig tilbake til London etter å ha vandret ca. 40.000 km. gjennom 84 land, bærende på et 3,5 meter langt kors. Neste tur begrensnes til London – Wales.

En legror i et karteuser-kloster i West-Sussex ble nylig stilt for retten, anklaget for å ha stjålet en lastebil med 7000 murstein. Hvorvidt mursteinene trengtes til et nytt kirkebygg, vites ikke med sikkerhet.

CATHOLIC HERALD



«Hun er velsignet fordi 'hun trodde' og fortsatte å tro dag ut dag inn gjennom alle vanskelighetene og prøvelsene da Jesus var spebarn og senere i det bortgjemte livet i Nasaret.»
(REDEMPTORIS MATER)

raskt og uforberedt på de fleste i Kirken. Også på biskopene og prestene som i første rekke har ansvar for forkynnelse og fordypelse, og for å utlegge det ikke alltid like leservennlige vatikanske språk. Encyklikaen rommer tett teologisk tale og from meditasjon i et språk og en form som krever oversettelse til nåtiden og til konkret virkelighet her og nå hvis det skal nå frem. At dens anliggende angår oss, er det ingen tvil om.

Mariafromheten er, som nevnt innledningsvis, ikke hva den var, i hvert fall ikke i store deler av Europa og USA. Tradisjonell Mariafromhet dyrkes nok fremdeles – til dels med stor kraft – i enkelte kretser, men en storstilet og tidsmessig fornyelse av hengivenhe-

ten til Guds hellige mor og gjenoppdagelse av henne som inspirasjonsskilde for ekte kristenliv, vil neppe kunne vokse ut av disse tradisjonelle former – særlig hvis vi tenker ut over øst-vest orientert økumenikk.

Det er fare for at pavens prisverdige initiativ kan ha vanskelig for å nå frem både ut fra form og fremgangsmåte, og i hvert fall i løpet av et kort Maria-år. Den gode sak turde ha tjent på om man på forhånd og i god tid hadde pleiet nær kontakt med en del impliserte parter, ikke bare biskopene og legmannsutvalgene, men også ordener og sentra som til daglig arbeider mer direkte i Marias ånd, og – selvsagt – med pastoralteologer og kateketer.

UKJ

Forskjellige kirkelige reaksjoner
Den vest-tyske regjeringen mener i en større annonsekampanje at kondom er den eneste forsikringen mot AIDS. Annonsekampanjen har vakt sterke reaksjoner innenfor den katolske kirke hvor biskopene mener kampanjen ikke tar hensyn til kirkens lære om ekteskap og samleie.

På den annen side har de evangeliske kirkene, som inkluderer de lutherske, forenede og reformerte kirkene, gitt uttrykk for forståelse for kampanjen. De sier at kampanjen henvender seg mennesker hvis kirkelige interesse er liten og hvor kirkens holdninger likevel blir møtt med et skuldertrekk. NØP

**Nå blir vi snart
utålmodige med
utestående
bladkontingent!
Vennlig hilsen
Redaksjonen**

21

Maria — ikke bare for katolikker!

Den som måtte tro at Mariafromhet bare finnes blant katolikker og ortodokse, og at reformasjonens menn her holdt den riktige, kjølige avstand, turde være på villspor. Bevis: nedenstående små lesefrukter:

Nå står det ikke annerledes til med de store ting enn at hun er blitt Guds mor, og at så mange og store goder er gitt henne at ingen kan fatte det . . . hun står over hele menneskeslekten for ingen er henne lik, hun som har et barn med den himmelske far og hvilket barn . . .

Med andre ord: Man har fattet hele hennes ære når man kaller henne Guds mor, noe større kan man hverken si om henne eller til henne.

Martin Luther, «Das Magnificat vertutshet und ausgeleget», 1521.

For jo mer Kristi ære og kjærlighet vokser blant menneskene, jo mer vokser Marias verd og ære siden hun har født oss den store, men så nådige herre og forløser.
Ulrich Zwingli.

Ingen kvinne ligner deg. Du står over keiserinne og dronning . . . høylovet for all adel, visdom, hellighet.

Martin Luther, Preken den 2. juli 1537.

Derfor var det nødvendig at hans mor var jomfru, en ung jomfru, en hellig jomfru som var befridd fra arvesynden og rensset, og som ved den hellige ånd ikke bar noen annen sønn enn den ene, Jesus . . .

Martin Luther, «Vom Schem Hamphoras», 1543.

Geografisk teologi

— Påskeaftnen stod jeg og snakket med den katolske sognepresten her i Bodø. Det dreide seg om påskens gudstjenester, skriver stiftskapellan Leif-Aage Tønnessen i et brev til Vårt Land. — Han fortalte at han etter messen påskedag skulle ta over til Lofoten hvor han skulle feire påskemessen for sin menighet der 2. påskedag. Som så mange av de katolske prestene hos oss er han hentet opp fra kontinentet, og plutselig utbrøt han begeistret på sitt gebrokne norsk: Hvor fint det var med de to høytidsdager her i Norge! Noe slikt kjente han ikke til i noe annet land han visste om, men på den måten kan også utkanten bli betjent med høymesse!

Et par dager etter hører og leser vi om norske kolleger i de store byene i vårt lands sydlige distrikter som vil avskaffe 2. påskedag fordi den oppleves om et «antiklimaks».

Montro om disse prestene kjenner til andre fjorder og høydedrag enn Oslofjorden og Tryvasshøgda, eller har opplevd andre reisebesværligheter enn bilkøene på Ringeriksveien og ferjene til kontinentet? Langt behøver de ikke å bemøye seg for å bli kjent med en annen kirkevirkelighet enn eksosgrytenes. Selv tjenestegjorde jeg et decennium ca. to timers biltur fra Oslo, 5 prestegjeld bortenfor Askers ytterste grense. Der var 2. dagene slett ikke noe antiklimaks, men tvert imot jubelens og høytidens store dag, med kiming og flagg og høytidsvers og det hele. For på 1. dagene var jeg jo opptatt i hovedkirken . . . Til gudstjenesten går vi ikke fordi det er «klimaks» eller på andre måter «maks», men for å delta i den hellige fryd for og med Herren sammen med englene og serafene og kjerubene og alle hans hellige i himmel og på jord i fortid, nåtid og fremtid, — det er vårt livselement! ●



CARITAS NORGE

DEN KATOLSKE KIRKES HJELPEORGANISASJON

Fagerborggaten 17, 0360 Oslo 3

Postgiro: 5 00 40 64 — Bank: 900 4064

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Tlf. (03) 83 42 80

22

Fordommer og annen åpenhet

Vi kan ikke dy oss for å sitere Vårt Lands observante ravner Hugin og Munin også i dette nummer av bladet. Henimot midten av «kom-mai-du-skjønne-milde» hadde de fått kloa i følgende mildt sagt overraskende godbit:

Det er lenge siden vi har brakt et godt angrep på katolikkene. Dette skal vi øyeblikkelig rette på, ved å sitere fra et innlegg som predikant Kurt Lehre har fått på trykk i Dagen etter at Lars Roar Langslet hadde skrevet en fastebetraktning i avisen:

«— Jeg er med på at man skal ha en åpen avis, men er imot at man benytter seg av katolikker til å skrive «prekener» i avisen. Jeg vil poengtere at det ikke er innholdet i Langslets fastebetraktninger jeg stiller meg negativ til, men prinsippet om å benytte katolikker i slike sammenhenger.»

På dette punkt i lesningen rant noen ord av den uforlignelige skeptiker og spøkefugl Niels Kjær oss i hu: «Det er det samme om Fanden eksisterer eller ikke, men tenk på hva han representerer!» Predikant Lehre synes foruroliget av lignende tan-

ker for tenk på hva Langslet representerer — når han presenterer sine ellers brukbare tanker!

Siden vi først er inne på angrep på katolikkene: I P2s programpost «Det fikser P2» etterlyste en lytter her forleden en bok som han «ikke hadde lest på lenge», nemlig Martha Steinsviks «St. Peters himmelnøkler». Den boken inneholder kaskader av angrep på katolikkene både for hva de er og hva de representerer — ja, forfatterinnen er faktisk så fantasifull at hun også angriper dem for slikt som de beviselig ikke er og ikke representerer. Hva ovennevnte lytter skulle med den etterlyste boken, fikk vi ikke riktig tak i, men vi håper inderlig ikke det var for å skjerpe sine fordommer i disse stadig fremadskridende økumeniske tider.

Men tilbake til de to ravnene som har et langt mer avbalansert forhold til katolikker og det katolske enn predikant Lehre og Martha Steinsvik. De noterer videre:

Som vanlig er man noe mer liberale i vårt daglige bilag. Der inviterte man endog Langslet til å holde foredrag på avisens representantskapsmøte. Vi kunne sitert mye fra dette foredraget,

men vi nøyer oss med det aller vesentligste:

«— Jeg har en særlig svakhet for de to husravnene, Hugin og Munin, og bekjenner åpent at det gjerne er dem jeg først blar meg frem til. Det er blitt mote med slike moro-spalter i mange aviser, men ofte virker det som temmelig anstrengte øvelser, og i enkelte spalter har journalistene en egen evne til å forspille historiens poeng, om de da har noe poeng. Hugin og Munin skiller seg ut med boblende og godlynt humor, som aldri — eller nesten aldri — blir ondsinnet... Det er vel noen som mener at denslags muntre fugler ikke hører hjemme i et kristelig blad. Der er jeg dypt uenig.»

Sto det til oss, skulle ikke Langslet bare få skrive i Dagen, han kunne gjerne bli redaktør i Dagen. Det er sjelden man trefte noen med så sikker dømmekraft.

Et kraftig «tiltrede» fra St. Olavs side — både til humorens plass og til den tidligere kulturministers dømmekraft!

UKJ

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen *a/s*

Ullevålevn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

MYRVOLD TRE 

Bygningsarbeider

Produksjon

Salg

VERKSTED:

Brannvaktvn. 5

Tlf. 15 34 82

UTSALG:

Grefsenvn. 105

TRENGER
DU TRYKKSAKER?

Kontakt

SATS + PASTE A/S

Prof. Birkelandsv. 24 c, 1081 Oslo 10

Tlf.: (02) 30 04 16 - 30 84 53

Liturgisk kalender

Gudstjenester

23

Dialogmesse

Høymesse

			Dialogmesse	Høymesse
	Arendal	Tyholmen	<i>lörd.</i> : 18.30	
	<i>St. Franciskus kirke</i>	Tlf. 22 209	<i>sønd.</i> : 8.00	11.00
	Asker og Bærum	Nyveien 17, Stabekk	<i>lörd.</i> : 17.45	
	<i>Mariakirken</i>	Tlf. 53 77 35	<i>sønd.</i> :	10.45
	<i>Eikeli katolske kirke</i>	Veståsen 18	9.15	10.30
		Tlf. 24 25 69		
	Bergen	Christiesgt. 16	<i>lörd.</i> : 19.00	
	<i>St. Pauls kirke</i>	Tlf. 32 54 10	<i>sønd.</i> : 10.00	11.00
	<i>Vår Frue Kirke</i>	Helleveien	9.30	
	Bodø	Hernesvn. 22	<i>lörd.</i> : 19.00	
	<i>St. Eysteins kirke</i>	Tlf. 21 783	<i>sønd.</i> :	11.00
	Drammen	Cappelensgt. 1	<i>lörd.</i> : 13.00	
	<i>St. Laurentius kirke</i>	Tlf. 83 20 19	<i>sønd.</i> : 9.00	11.00
	Fredrikstad	Kongensgt. 9	9.00	11.00
	<i>St. Birgitta kirke</i>	Tlf. 11 438		
	Messe lørdag kl. 19.00 unntatt når intensivundervisning: kl. 12.30.			
	Halden	Kristian V's pl. 1	9.00	10.45
	<i>St. Peters kirke</i>	Tlf. 81 168		
	Hamar	Torvg. 113	<i>fred.</i> : 18.30	<i>Ikke første fredag i måneden</i>
	<i>St. Torfinns kirke</i>	Tlf. 23 751	<i>sønd.</i> :	11.00
	Hammerfest	Salsgt. 52	19.00	11.00
	<i>St. Mikael kirke</i>	Tlf. 11 447		
	Harstad	Skolegt. 4	<i>lörd.</i> : 17.00	
	<i>St. Sunniva kirke</i>	Tlf. 63 696	<i>sønd.</i> :	11.00
	Haugesund	Haraldsgt. 21		11.00
	<i>St. Josefs kirke</i>	Tlf. 72 31 95		
	Hønefoss	Vesterngt. 5		11.00
	<i>St. Theresias kirke</i>	Tlf. 22 381		
	Kristiansand S.	Kirkegt. 3	<i>lörd.</i> : 13.00	
	<i>St. Ansgar kirke</i>	Tlf. 24 225	<i>sønd.</i> : 9.30	11.00
	Kristiansund N.	Flintegt. 5		11.00
	<i>St. Eysteins kirke</i>	Tlf. 72 779		
	Levanger	Jernbanegt. 29		11.00
	<i>St. Torfinns kirke og</i>	Tlf. 81 856		
	<i>St. Eysteins sykehjem</i>	Tlf. 81 855		
	Lillehammer	Weidemannsgt. 3A	<i>sønd.</i> : 18.00	
	<i>Mariakirken</i>	Tlf. 52 550		

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
GEORG OG OTTO FOERSTER
Tlf.: 15 54 26/15 56 06



A / S N O R S K E S H E L L

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING: (02) 66 59 00 – SERVICE (02) 66 58 60 – 66 58 62

24 Liturgisk kalender Gudstjenester

			Dialogmesse	Høymesse
	Lillestrøm	Romeriksgt. 1	9.00	10.30
	<i>St. Magnus kirke</i>	Tlf. 71 28 85		
24. Johannes Døperens fødsel.	Molde	Parkvn. 25		11.00
Jes. 49, 1 – 6. Ap.gj. 13, 22 – 26.	<i>St. Sunniva kirke</i>	Tlf. 51 467		
Lk. 1, 57 – 80.	Moss	Ryggevn. 24		17.00
25. Ferial. 1. Mos. 16, 1 – 16.	<i>St. Mikael kapell</i>	Tlf. 51 038		
Mt. 7, 21 – 29.	Narvik	Håreksgt. 82		18.30
26. Jesu Hjertefest.	<i>Kristi Kongekirke</i>	Tlf. 41 634		
5. Mos. 7, 6 – 11. 1. Joh. 4, 7 – 16.	Oslo	Akersvn. 1	<i>lörd.</i> : 19.00	
Mt. 11, 25 – 30.	<i>St. Olav domkirke</i>	Tlf. 20 72 26	<i>sønd.</i> : 9.30	11.00
27. Jomfru Marias rene hjerte el.			19.00	
Kyrillos av Aleksandria, biskop.	<i>St. Hallvard kirke</i>	Enerhauggt. 4	9.30	11.00
Jes. 61, 9 – 11. Lk. 2, 41 – 51.		Tlf. 67 23 83		
28. 13. alm. søndag.	<i>St. Dominikus kirke</i>	Neuberggt. 15	9.00	11.00
Petrus og Paulus, apostler.		Tlf. 43 07 71		
Ap.gj. 12, 1 – 11.	<i>Jesu Hjerte kapell</i>	Ullernchausséen 52	9.00	
2. Tim. 4, 6 – 18.		Tlf. 50 91 91		
Mt. 16, 13 – 19.	<i>Grefsen kapell</i>	Glads vei 23	9.00	11.00
29. Ferial. 1. Mos. 18, 16 – 33.		Tlf. 15 38 90		
Mt. 8, 18 – 22.	<i>Lunden kloster</i>	Øvre Lunden 5	<i>lörd.</i> : 18.00	
30. Kirkens første martyrer i Roma.		Tlf. 64 18 20	<i>sønd.</i> : 10.00	
1. Mos. 19, 15 – 29.				
Mt. 8, 23 – 27.				
JULI	Porsgrunn	Sverresgt. 26	<i>lörd.</i> : 18.00	
1. Ferial. 1. Mos. 21, 5 – 20.	<i>Vår Frue kirke</i>	Tlf. 50 793	<i>sønd.</i> : 11.00	
Mt. 8, 28 – 34.	Stavanger	Dronningensgt. 8	<i>lörd.</i> : 19.00 norsk messe	
2. Ferial. 1. Mos. 22, 1 – 19.	<i>St. Svithun</i>	Tlf. 52 55 34 og 52 58 09	<i>sønd.</i> : 9.30 engelsk messe	
Mt. 9, 1 – 8.	<i>Katolske kirke</i>		: 11.00 høymesse	
3. Thomas, apostel.	Stord		: 18.00 fransk messe	
Ef. 2, 19 – 22.	<i>Hl. Ånds Kapell, Skyttarhaugsvn. 12</i>			
Joh. 20, 24 – 29.	<i>Høymesse hver 2. søndag kl. 11.</i>			
	<i>Nærmere opplysninger: tlf. (054) 11 230</i>			
	Tromsø	Storgt. 94	<i>lörd.</i> : 19.00	
	<i>Vår Frue kirke</i>	Tlf. 84 277	<i>sønd.</i> : 11.00	
	Trondheim	Schirmersgt. 1	9.00	11.00
	<i>St. Olavs kirke</i>	Tlf. 52 12 14		
	Tønsberg	Sandefjordsgt. 1		11.00
	<i>St. Olav kirke</i>	Tlf. 11 949		
	Voss	Finnesvegen 57	Etter avtale	
	<i>St. Olavs kapell</i>	Tlf. 51 25 10		
	Ålesund	Nørvesund	<i>lörd.</i> : 17.00	
	<i>Vår Frue kirke</i>	Tlf. 37 558	<i>sønd.</i> : 8.30	11.00

Neste nummer utgis 1. juli. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Medarbeidere:

Tollef Berg

Liv Greni

Kjell Arild Pollestad o.p.

Albert Raulin o.p.

Knut W. Ruyter o.f.m.

Gunnel Vallquist

Redaksjon: Tlf. (02) 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. (02) 42 43 57

Akersveien 14, 0177 Oslo 1

Abonnement kr. 165,— pr. år.

Utlandet: kr. 195,—.

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 2 04 64 80



BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo 1
Telefon: (02) 20 72 48

Hva skal du fylle alle de lange, lyse, deilige feriedagene dine med?

Sol og varme naturligvis.

MEN KANSKJE OGSÅ BØKER? OG MUSIKK?

Sol og varme kan vi ikke love, men
BØKER OG MUSIKK HAR VI.

Stikk innom og velg i ro og mak til glede og fordypelse i ferien.

Og stort utvalg i
KORS, IKONER, LYS, KUNSTKORT.

Er du på ferie i Oslo, så benytt chansen til et besøk.

Mandag–fredag:

9.30–16.30

torsdag: 9.30–17.30

lørdag: 9.30–13

Sommertid: 22.6–5.8

9.30–16

lørdager 9.30–13

OLSOK 1987: KALT TIL Å VÆRE GUDS REDSKAP

På ny inviterer vi til samlingsdager i forbindelse med Olsok. I år holdes samlingsdagene på Singsaker Studenthjem i Trondheim 24.-26. juli med tema: «Kalt til å være Guds redskap».

Helgenene er mennesker som på en spesiell måte har vært kalt til å være Guds redskap. Gjelder dette bare de få utvalgte, eller er vi alle kalt til å være Guds redskap? Velger Gud oss, eller er det vi selv som velger å si ja eller nei til et kall, som velger å høre eller overhøre når vi kalles?

Med utgangspunkt i hvordan Hellig Olav var Guds redskap i sin tid, vil vi ta opp hva hellighet er i vår tid, og hvordan vi som enkeltmennesker og som fellesskap kan oppfatte kallet til hellighet uten å la oss henrive til prektighet. Hvordan vi i vår situasjon kan lytte og la oss bruke.

Programmet for samlingsdagene begynner fredag morgen med messe i St. Olav kirke og deretter omvisning i Domkirken. Når vi inviterer til Olsokfeiring i Trøndelag, ønsker vi å gå inn i rekken av pilegrimmer som gjennom århundrer har valfartet til Hellig Olavs grav, og vi ønsker gjennom rolige dager innrammet av messe og bønn å skape et møtested for katolikker fra forskjellige steder i landet. Programmet gir derfor rikelig rom til bønn og ettertanke og sosialt samvær. Søndag morgen fortsetter valfarten til Stiklestad der vi går i prosesjon til vårt kapell hvor festmessene for Olsok feires. Det blir anledning til å se «Spelet om Heilag Olav» på den store friluftsscenen. Valfarten avsluttes med vesper og kveldsmat i St. Torfinn menighet i Levanger før vi returnerer til Trondheim om kvelden.

Sogneprest Bernt Eidsvig fra Bergen og sogneprest Olav Müller fra Trondheim deltar som prester, og sr. Marie Louise Pettersen OP fra Oslo holder meditasjon.

Påmelding skjer ved innbetaling av kr. 200,— til Ingebjørg Nordbakke, Postboks 1204 Singsaker, 7002 TRONDHEIM innen 15. juni. Hun har telefon (07) 94 18 86, etter kl. 16.00.

Prisen for årets samlingsdager er kr. 850,— for dobbeltrom m/måltider og kr. 950,— for enkeltrom m/måltider. Det vil bli en reduksjon i prisen for barn. Reisepenger kommer i tillegg.

Blir det flere barn og unge med, vil vi lage et eget opplegg for dem under foredragene.

PÅMELDINGSSLIPP.

NAVN OG ADRESSE:

TLF.:

Kommer til Trondheim torsdag/fredag (stryk det som ikke passer).

Reisemåte: Bil/tog (kan ta med.....ekstrapass. i bil, Tr.h-Stiklestad-Tr.heim.

Ønsker enkeltrom/dobbeltrum. Kan gå i trapper? Ja/Nei.

Alder på barn:

Blikk
på tiden



Tom tid

Tomme tønner ramler mest. Sånn er det heldigvis ikke med tiden. Tom tid er helt stille. Dørgstille. Så sant du ikke har en tenåring nedenunder som spiller hardrock. Men stort sett er tom tid det stilleste vi får. Spørsmålet er bare om vi gir oss tid til å prøve det. Tømme tiden.

Jeg tror det er noe av det vanskeligste som fins i våre dager — det å virkelig finne tid til tom tid. Men derfor også noe av det viktigste, nettopp i våre dager. Det er nå gjerne slik at det vanskeligste er det viktigste — eller det viktigste er det vanskeligste. Og i våre dager er det en ting vi er bedre opplært til enn det meste: Å ikke sløse med tiden, men hele tiden fylle den. Bruke tiden — hver time og hvert minutt. Til flittighet eller fjas, det er ikke så viktig, bare vi bruker den, bare vi fyller den.

Og det er høyst begripelig at det må være slik i vår tid. Vel lever vi gjennomsnittlig lenger enn våre forfedre. Men så har vi så uendelig mange flere muligheter enn dem. Verden er blitt oss mer tilgjengelig, vi har fått flere hjelpemidler til å korte inn på tiden, så vi kan fylle mer enn dobbelt så mye inn i den. Mer en noengang før har vi sjansen til å bruke tiden godt, gi tiden innhold og leve et rikt og spennende liv.

Så hvorfor sløse bort tiden på ingenting?

Sløsing er synd — det er det ikke vanskelig å være enige om i vårt gamle husmannsland. Vi må bruke tiden og alt annet vi har fått å forvalte. For den

som ikke utnytter tiden, er ikke effektiv, og den som kaster bort tiden på ingenting, er lat. Og fri og bevare oss for dovenskap og latskap. Slik synd passer ikke her hos oss — de lange siestaene hører hjemme under en sterkere sol.

Her hos oss har vi heldigvis velutviklede dyder i retning av å fylle tiden med arbeid som skaffer oss penger og velstand, slik at samfunnet har råd til å nedsette arbeidstiden. Vi er blitt så effektive i vår måte å skaffe rikdom på at vi nå kan sove åtte timer i døgnet, arbeide åtte timer og ha åtte timer igjen til fritid. I det siste er vi blitt enda mer effektive og har fått enda mer fritid. Dessuten har vi doblet Vårherres kvote for hviledagen. Vi har brukt tiden godt og får full uttelling for det.

Full uttelling for fritid med innhold. Rikelig fritid til å dempe ned all stress fra effektivitetens timer. Rikelig fritid til å utfolde oss på alle de felter vi ellers har rasjonalisert bort. Bilen og andre slike drepene velsignelser har spart oss utrolig mye tid og anstrengelse for å komme til og fra arbeid eller hvor vi nå ellers skal. Denne effektive lettvintheten gir oss gode muligheter til å kjøre en mil eller to til nærmeste treningssenter på fritiden, slik at vi kan holde kroppen i form. Det er en sunn måte å fylle fritiden på. Verre er det selvfølgelig med ungdommen, som bare lar seg sløve ned av motorsykler og rockemusikk og hva nå ellers det er de kaster bort tiden på.

Men takk og pris, vi skal ikke glemme all den fine idrettsungdommen og alle de flotte foreldrene som satser så mye av fritiden sin på å kjøre sine respektive til trening og løp og stevner. Nå når sommeren kommer, får vi også se dem med sykler på taket på vei mot en fjern by, så de kan få en styrkeprøve med langdistansesykling. Fantastisk satsing, fantastisk sunn måte å fylle tiden på. Og med de moderne fremkomstmidler vi nå har,

er det ingen grenser for idrettsutøvelsen. Sist jeg holdt på å miste flyet fordi joggende horder hindret flybussen i å kjøre gjennom Oslos gater, var det sannelig et par unge menn som kom joggende rett inn i bussen på vei til Stavanger for å løpe neste løp. De savnet bare dusjen før flyet gikk — det hadde vært flott å få med seg løpet i Oslo. Med fly kan man rekke det meste hvis man virkelig ønsker å løpe.

Nå er det selvfølgelig bare noen få som bruker tiden til å løpe. Vi andre løper bare for å rekke noe annet, rekke litt mer enn vi først hadde tenkt.

Men hva er det egentlig vi løper for — eller fra? Løper vi fra den tomme tiden, løper vi for å fylle tiden? Mon det.

For tomme tønner ramler mest, og tom tid er altfor stille. Noen kunne tro det var latskap med slik stille tid. Og hva skal vi egentlig med den tomme tiden? Sutre over vår egen ensomhet og ufortreffelighet? Gå inn i en navlebeskuende tristesse over manglende effektivitet, framgangsrikdom eller luksus? Eller bare vemmes over at vennene ikke venter og står i kø for at vi skal bruke tiden på dem?

Tom tid bryter med de fleste av våre idealer. Kanskje det er derfor vi trenger den. Trenger den til å kunne sette livet på hodet litt. Trenger tom tid for å skjønne hva vi holder på med hele tiden. Hvorfor vi løper sånn. Hvorfor vi blir så imponert over dem som rekker alt og mere til.

Tom tid er ikke å kaste bort tiden. Tom tid er tvertimot å *leve* i tiden. Det er først hvis vi våger å tømme tiden for innhold i noen minutter at vi får sjansen til å fatte hva tiden er, gå inn i den — og gå ut av den. Det er i tom tid vi har sjansen til å møte evigheten — møte oss selv og møte Herren. Det er hvis vi gir oss selv fri til å ta noen minutter uten innhold at vi får mulighet til å lytte til oss selv — og lytte til Herren. Kanskje vi etterhvert også kunne lære å lytte til hverandre?

Kristins søster